

ieuws Verenigingsnieuws Verenigingsnieuws Verenigings Verenigingsnieuws Verenigingsnieuws Verenigingsnieuws ieuws Verenigingsnieuws Verenigingsnieuws Verenigings

Onder redactie van de secretaris
M.J. Sommeijer, Afdeling Sociale Insecten U.U.
Postbus 80.086, 3508 TB Utrecht

mei 1998

Verslag van de 152e zomervergadering van de Nederlandse Entomologische Vereniging, 30 mei t/m 1 juni 1997, te Ommen (Overijssel)

ALGEMENE INLEIDING

P. Koomen

De organisatie van de zomerbijeenkomst werd deze keer verzorgd door een commissie bestaande uit J. de Leeuw, L.E.N. Sijstermans, R.T.A. Schouten en namens het N.E.V.-bestuur C.J. Zwakhals en P. Koomen.

Ontmoetingsplaats was vakantiecentrum "De Wolfskuil" te Ommen, waar maar liefst twee kampuizen ter beschikking stonden. De meeste deelnemers overnachtten hierin, sommige in tenten of caravans op het bijbehorende kampveld of in een hotel. Het diner op de zaterdagavond bestond uit een Chinees buffet.

Vele deelnemers leverden een overzicht van de tijdens het weekend verzamelde en waargenomen soorten. Deze gegevens zijn ten behoeve van het verslag gebundeld en persklaar gemaakt door P. Koomen samen met B. Aukema (wantsen), J.G.M. Cuppen (kevers), J.H. Kuchlein (microlepidoptera), T.M.J. Peeters (bijen en wespen) en W. van Steenis (vliegen).

Deelnemers

De volgende 54 personen namen aan de zomerbijeenkomst deel: B. van Aartsen, B. Aukema, C. van de Berg, J.J.A. Blommaart, P. Boer, J.G.M. Cuppen, P.H. van Doesburg, M.B.P. Drost, H.T. Edzes, L.H. Fliervoet, J.A. Heetman, T. Heijerman, W.R.B. Heitmans, D.J. Hermes, J. Huijbregts, K.J. Huisman, mw. S. Kofman, P. Koomen, J. Kriken, J.H. Kuchlein, mw. C. Kuchlein, W. Kuijken, S.C. Langeveld, L. Lankreyer, J. van de Nieuwegiessen, H. Nieuwenhuysen, mw. G.C. van Nimwegen, T.M.J. Peeters, mw. J.D. Prinsen, Erwin van Riel, J. de Rond, J.C.P.M. van de Sande, R.T.A. Schouten, L.E.N. Sijstermans, J.T. Smit, J. Smit, E. van Spronsen, mw. A.S.W. Span, W. van Steenis, mw. S.M. Stolz-

de Rijke, A.P.J.A. Teunissen, mw. M.F.H.H. Teunissen-van Zon, A.J. Threels, J. van Tol, G. Vierbergen, R. Vis, O.F.J. Vorst, G.F. Wilmink, mw. Wilmink, J.B. Wolschrijn, mw. P.C. Wolschrijn-Groeneveld, mw. M.H. Zevenboom, T.W.P. Zeegers en C.J. Zwakhals.

Terreinen en weer

Een aantal terreinbeherende instanties verleende vergunning voor het verzamelen van insecten. Het Overijssels landschap verleende vergunning voor de Lemelerberg en de Archemerberg, Staatsbosbeheer voor Boswachterij Ommen en gebieden langs de Vecht, en Natuurmonumenten voor het landgoed Eerde en het Eerder Achterbroek. Wij danken het Overijssels Landschap, Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten, met name de opzichters/beheerders ter plaatse, voor hun welwillende medewerking, waarvoor wij zeer erkentelijk zijn. Een gedetailleerde beschrijving van bemonsterde gebieden is te vinden in het verslagdeel over de kevers.

Dankzij medewerking van enkele bewoners op het landgoed Eerde kon een aantal malaisevallen buiten bereik van recreanten en grazende zoogdieren worden opgesteld.

De weersomstandigheden waren dermate gunstig dat er twee avonden achter elkaar buiten op het terras gedineerd kon worden. Helaas waren de nachten aan de koude kant en stond er nogal wat wind, zodat de vliegende en nocturne entomofauna niet optimaal vertegenwoordigd waren.

Vindplaatsen

In de hierna volgende deelverslagen zijn de vindplaatsen aangegeven met onderstaande code s. Steeds worden Amersfoortcoördinaten (RD) gegeven en wordt aangegeven of het gebied onder Natuurmonumenten (NM), Staatsbosbeheer (SBB) of het Overijssels Landschap (OL) valt.

arb Ommen: Archem; omgeving brug en stuw in

	Beneden Regge, dijk en dijkvoet. RD 227•498	eacc	Ommen: Eerder Achterbroek ZW; bossloot; achter schors <i>Quercus robur</i> ; geklopt <i>Sorbus aucuparia</i> ; gesleept <i>Quercus robur</i> -laan. RD 228•499 NM
arb2	Ommen: Archem; dijk en dijkvoet langs Beneden Regge. RD 227•499	eacd	Ommen: Eerder Achterbroek ZO; gesleept bosrand; berkenzwam; ven Kooikersplas;. RD 229• 499 NM
Oarc	Ommen: Archem; Archemerberg, potvallen met vis en menselijke fecaliën in open en bebost terrein. RD 223.1•498.1 + 223.7•498.3 OL	△eer1	Ommen: Eerde; malaiseval C.J. Zwakhals; langs zuidelijke bosrand, op de grens van bosjes en kale akker (27.v-5.vi.1997). RD 226.8•500.1 NM
arc	Ommen: Archem; Marsweg, dijk langs Beneden Regge. RD 227•499	△eer2	Ommen: Eerde; malaiseval C.J. Zwakhals; langs zuidelijke bosrand op extensief begraasd weiland (27.v-5.vi.1997). RD 226.9•499.7 NM
arch	Ommen: Archem; Archemerberg. RD 224•498 OL	△eer3	Ommen: Eerde; malaiseval C.J. Zwakhals; op grasveld in een tuin (27.v-5.vi.1997) RD 227.0•500.4 NM
arcn	Ommen: Archem; Archemerberg, in paardenmest. RD 224•499 OL	eera	Ommen: Eerde NO; kasteel Eerde en omgeving; handvangsten, gesleept en geklopt. RD 227•500 NM
arr	Ommen: Arriën Koeland; achter schors <i>Quercus robur</i> ; geklopt uit <i>Crataegus</i> en <i>Prunus spinosa</i> ; gesleept langs oevers poelen, hooiland en rivierduin; uit mesotrofe en eutrofe poelen, oude Vecht-arm, Vecht; gezeefd uit oever mesotrofe poel. RD 227•503 SBB	eerb	Ommen: Eerde ZW. RD 227•499 NM
bee	Ommen: Beerzerveld. RD 232•501	eerc	Ommen: Eerde; oprijlaan. RD 226•500 NM
Obeen	Ommen: Beerzerveld; potvallen met vis en menselijke fecaliën in bebost terrein. RD 232.8•502.5	eng	Vriezenveen: Kloosterhaar; Engbertsdijkvenen, gesleept en geklopt. RD 241•501
Obeez	Ommen: Beerzerveld; potvallen met vis en menselijke fecaliën in open terrein. RD 233.0•502.0	esoa	Ommen: Eerde; Steile Oever W, gespoeld van oever Regge, gesleept langs bosrand. RD 225•500 NM
beez	Ommen: Beerzerveld; bij Beerze. RD 233•502	esob	Ommen: Eerde; Steile Oever O, Regge, gespoeld van oever Regge, gesleept langs bosrand en beekoevers, in boomstronk, achter schors <i>Pinus</i> en <i>Quercus</i> , geklopt. RD 226•500 NM
beb	Ommen; bos ten westen van Besthmenerberg. RD 225•501	gie	Ommen: Giethmen; Gietemerhooiweg, De Mars, gesleept in berm. RD 224•501
bes	Ommen; Besthmenerberg W. RD 225•501 SBB	ham	Den Ham. RD 227.5•498.6
bes2	Ommen; Besthmenerberg O. RD 226•501 SBB	heeta	Ommen: De Heetdelle O. RD 227•503 SBB
besv	Ommen; Besthmenerven. RD 226•501 SBB	heetb	Ommen: De Heetdelle W. RD 228•503 SBB
bez	Ommen: Beerzerveld; kleine, oude zandverstuiving. RD 234•503	hess	Dalfsen: Hessum. RD 217•503
beza	Ommen; Beerzerzand. RD 232•503	hesb	Dalfsen: Hessum; bospad. RD 218•502
dod	Ommen: Boswachterij Ommen; omgeving Dode Ven. RD 226•501 SBB	jbel	Ommen: Junne; Junner Belten; zandverstuiving; vermolmd hout; RD 230•503
dodb	Ommen: Boswachterij Ommen; bos rond Dode Ven en Besthmenerven. RD 226•500 SBB	juna	Ommen: Junner Koeland W; gesleept door ruigte, geklopt uit zoom; zandverstuiving; mest. RD 228• 505 SBB
dodo	Ommen; Boswachterij Ommen; op <i>Pinus sylvestris</i> ; RD 227•501 SBB	junb	Ommen: Junner Koeland O. RD 229•505 SBB
eaca	Ommen: Eerder Achterbroek NW; uit nest <i>Formica</i> ; geklopt uit <i>Quercus robur</i> ; uit eutrofe bospoel (nr. 21 van NM); achter schors <i>Pinus sylvestris</i> , <i>Quercus robur</i> ; van dood ree; gesleept uit berm, akkertje; handvangst van oever ven; uit berkenzwam op <i>Betula</i> . RD 228•500 NM	juno	Ommen: Landgoed Junne; dennenbos, langs pad naar Overijsselse Vecht. RD 227•503 SBB
eacb	Ommen: Eerder Achterbroek NO; geklopt en gesleept; achter schors <i>Quercus</i> ; op <i>Salix cinerea</i> ; uit ven (nr. 25 van NM) en poel (nr. 27 van NM) in heide. RD 229•500 NM	junz	Ommen: zandduintjes rond oude arm Overijsselse Vecht. RD 227•503 SBB
		lave	Ommen: Lage Veld. RD 224.8•500.2. OL
		lem	Ommen: Lemele; Lemelerberg, centraal gedeelte, droge en vochtige heide. RD 223•496 OL
		lemb	Ommen: Lemele; Lemelerberg. RD 222•496 + 223•496 + 223•497 OL

- lemn Ommen: Lemele; Lemelerberg, noordelijk gedeelte. RD 223•497
- lemz Ommen: Lemele; Lemelerberg Z, geklopt uit *Cytisus scoparius*; op pad. RD 223•495 **OL**
- lut Raalte: Luttenberg; oostflank Luttenberg. RD 222•490
- meij Ommen; Meijersbossen. RD 228•500 **SBB**
- nibr Ommen: Nieuwebrug. RD 225•500
- omm Ommen; Beerzerweg. RD 226•503
- ond Ommen; Het Onderland. RD 224•502
- oudb Hardenberg: Oud-Bergentheim. RD 235•503/4
- rec Dalfsen: Rechtersche Veld. RD 215•499 **NM**
- rec2 Dalfsen: Rechtersche Veld. RD 217•499
- rec3 Dalfsen: Rechtersche Veld. RD 216•499 **NM**
- rech Dalfsen: Rechtersche Veld. RD 216•501
- reg Ommen: Archem; reservaat van Overijssels Landschap langs Beneden Regge; gesleept door grasland; geklopt van *Salix*, *Quercus*, *Corylus avellana*, *Crataegus*. RD 227•498 **OL**
- sah Ommen: Boswachterij Ommen; Sahara. RD 227•502 **SBB**
- vec1 Ommen; oever van de Vecht. RD 230•505
- vec2 Ommen; nabij de Vecht, schors. RD 223•503
- ven Dalfsen; Vennenberg. RD 217•499
- vil Ommen: Vilsteren; bij stuw in de Vecht. RD 219•504
- vil2 Ommen: Vilsteren. RD 220•503
- wol Ommen; omgeving kampeerboerderij "De Wolfskuil", gesleept in berm, op licht, achter schors, uit berkenzwam op *Betula*, uit *Carex*-moeras. RD 224•502
- wolg Ommen; langs Gietemerhooiweg nabij "De Wolfskuil". RD 224•502-501
- wolo Ommen: Reggehuus; vliegend. RD 225•502.
- wolv Ommen: Laarmanshoek; uit bospoel; gezeeft van oever. RD 223•502
- zee Ommen: Boswachterij Ommen; Zeesserbosch en Sahara. RD 228•502 **SBB**

Gebruikte symbolen

- △ malaiseval
- potval
- ✱ lichtval of lichtvangst met laken
- ♀ vrouwtje
- ♂ mannetje
- ✂ werkster
- ☉ cocon met eieren
- nieuw voor Overijssel
- N nieuw voor Nederland (en voor Overijssel)

EPHEMEROPTERA - haften

J.G.M. Cuppen

BAETIDAE

Cloeon dipterum: arr

ODONATA - libellen

W. van Steenis

PLATYCNEMIDIDAE

Platycnemis pennipes (breedscheenjuffer): ond, heeta

COENAGRIONIDAE

Pyrhosoma nymphula (vuurjuffer): ond, eera, eerb, eerc, besv, heeta, heetb

Ichnura elegans (lantaarntje): eera, eerc

Coenagrion puella (azuurwaterjuffer): eera, eerb, eerc, besv, ond, heeta, heetb

Coenagrion pulchellum (variabele waterjuffer): eera

CALOPTERYGIDAE

Calopteryx splendens (weidebeekjuffer): heeta

CORDULIDAE

Cordulia aenea (smaragdlibel): besv, ond, heetb

LIBELLULIDAE

Orthetrum cancelatum (gewone oeverlibel): eerb, heeta

Libellula depressa (platbuik): eera, eerc, besv

Libellula fulva (bruine korenbout): eera, eerb

Libellula quadrimaculata (viervlek): besv, heetb

Leucorrhinia rubicunda (noordse witsnuitlibel): besv, heeta

BLATTARIA - kakkerlakken

W.R.B. Heitmans

BLATTELLIDAE-ECTOBIINAE

Ectobius lapponicus (noordse kakkerlak): lem(1 ♀-nimf)

Ectobius sylvestris (boskakkerlak): lem(>20 exx.)

Commentaar

De boskakkerlak en de noordse kakkerlak kunnen op de hoge zandgronden, vooral in het midden, zuiden en oosten van Nederland, vaak samen in dezelfde habitat worden aangetroffen (coëxistentie): eikenbladval op warme, zonnige hellingen/taluds met wat overhangende takken voor de schaduw. De bovenste bladerlaag is vaak droog, terwijl de onderste meer compacte lagen ook bij wat langere perioden van droogte vochtig kunnen blijven. *E. sylvestris* is meestal de dominante soort. Op de meer 'zandige' taluds kan *E. lapponicus* of een andere *Ectobius*-soort

overheersen. Vanaf mei tot begin juni kunnen de overwinterde, laatste nimfale stadia en de eerste volwassen mannetjes worden gevonden. Uit bladstrooisel kunnen de eveneens overwinterende eipakketten worden gezeefd. Beide *Ectobius*-soorten hebben een onvolledige generatie per jaar (zgn. semivoltien). De levenscycli lopen vrijwel parallel aan elkaar (eigen waarneming).

DERMAPTERA - oorwormen

J.G.M. Cuppen & W.R.B. Heitmans

FORFICULIDAE

Forficula auricularia (gewone oorworm): esoa, juna (1♀)

ORTHOPTERA - Sprinkhanen en krekels

W.R.B. Heitmans

GRYLLIDAE (krekels)

Nemobius sylvestris (boskrekkel): lem (3♀, 1♂ (nimfen))

TETTIGONOIDEA (sabelsprinkhanen s.l.)

Conocephalus dorsalis (rietsprinkhaan): juna(4 nimfen)

Pholidoptera griseoptera (bramensprinkhaan): ham (2 nimfen)

Tettigonia viridissima (groene sabelsprinkhaan): wol(1 nimf), ham(4 nimfen), juna(5 nimfen)

TETRIGIDAE (doornsprinkhanen)

Tetrix subundulata: lem(>10♀+♂), juna(1♀, 2♂)

Tetrix undulata: lem(2♀)

ACRIDIDAE (veldsprinkhanen)

Chorthippus brunneus (bruine sprinkhaan): lem(>50 nimfen), juna(>10 nimfen)

Chorthippus albomarginatus (kustsprinkhaan): lem(>10 nimfen)

Myrmeleotettix maculatus (knotssprietsprinkhaan): lem(>10 nimfen), juna(>10 nimfen)

Oedipoda caerulescens (blauwe duinsprinkhaan): lem(4 nimfen)

Commentaar

Met uitzondering van de doornsprinkhanen werden alle sprinkhanen en krekels in nimfale stadia aangetroffen. Determinatie leverde voor de kennelijke soorten geen problemen op. Sommige sabelsprinkhanen zijn een aantal weken opgekweekt in een klimaatcel. De rietsprinkhaan was algemeen in het moerassige gedeelte van de rivierarm van de Overijsselse Vecht. Hij werd met name tussen het liesgras aangetroffen. De bramensprinkhaan zat inderdaad op braam langs de warme, zuidelijke oever van de Beneden Regge. De niet zo algemene blauwe duinsprink-

haan is behalve op de Lemelerberg ook elders (zuidelijker) op de Sallandse Heuvelrug door mij waargenomen in hetzelfde biotoop als op de Veluwe (zuidhellingen van droge stuwwallen met enige zanderosie). Van het genus *Chorthippus* zouden er veel meer soorten in de bezochte gebieden kunnen voorkomen, maar omdat de meeste exemplaren uit zeer jonge nimfen bestonden is niet tot soortsdeterminatie overgegaan.

THYSANOPTERA - tripsen

G. Vierbergen

AEOLOTHIRIPIDAE

Aeolothrips albicinctus: dod(1♀), ond(1♀)

Aeolothrips intermedius: juna(1♀), arb(1♀)

THRIPIDAE

Aptinothrips rufus: junb(12♀), wol(1♀)

Aptinothrips styliifer: dod(19♀), wol(8♀)

Chirothrips manicatus: dod(8♀), ond(1♀)

Frankliniella intonsa: junb(1♀)

Iridothrips iridis: arr(8♀)

Limothrips cerealium: junb(1♀)

Limothrips denticornis: dod(1♀), ond(1♀)

Odontothrips cytisi: arb(2♀)

Oxythrips ajugae: arc(1♀), dod(2♀), junb(8♀), juna(1♀), ond(1♀), arb(1♀)

Oxythrips bicolor: dod(1♀), junb(3♀), ond(1♀), wol(1♀)

Thrips fuscipennis: junb(12♀), juna(1♀), ond(7♀), arb(4♀), vec1(1♀)

Thrips major: arc(2♀), junb(3♀), ond(2♀), arb(10♀, 1♂)

Thrips minutissimus: arc(1♀), junb(6♀), juna(1♀), ond(4♀), arb(17♀)

Thrips tabaci: vec1(9♀)

Thrips vulgarissimus: ond(7♀)

PHLAEOTHIRIPIDAE

Bolothrips dentipes: dod(4♀)

Haplothrips aculeatus: arr(5♀, 2♂), dod(1♂), junb(1♀), ond(2♀)

Haplothrips subtilissimus: arc(1♀, 1♂), junb(5♀, 1♂)

Hoplothrips pedicularius: arr(1♂)

Liothrips setinodis: ond(1♀), wol(1♂)

Phlaeothrips annulipes: junb(1♀)

Commentaar

Bolothrips dentipes, *Hoplothrips pedicularius* (leg. O. Vorst), *Liothrips setinodis* en *Phlaeothrips annulipes* zijn soorten, die in Nederland tot nu toe slechts één tot enkele malen verzameld zijn. Deze soorten leven gewoonlijk van schimmels onder de schors van bomen en boomstronken en zijn moeilijk te verzamelen, omdat een 'zoekprofiel ontbreekt'. Een dergelijk aantal Phlaeothripiden in een korte verza-

melperiode geeft aan dat de directe omgeving van Ommen rijk is aan (oude) bomen. Het is aan te bevelen oudere bomen en boomstronken bij terreinbeheer zoveel mogelijk te ontzien.

HETEROPTERA - wantsen

B. Aukema, J. G. M. Cuppen & D. J. Hermes

Het overzicht omvat naast waarnemingen van de auteurs ook gegevens van materiaal verzameld door L. H. Fliervoet, Th. Heijerman, J. D. Prinsen, G. Vierbergen, O. Vorst en C. Zwakhals. De nomenclatuur en volgorde zijn volgens Aukema (1989). De met ^o aangeduide soorten waren tot dusverre niet uit Overijssel bekend.

NEPIDAE

Nepa cinerea: arr

CORIXIDAE

Micronecta minutissima: esoa, junb

Cymatia bondsdorffi: arr, eacb25

Cymatia coleoptrata: arr

Callicorixa praeusta: eacb25

Corixa punctata: arr, eacb25, eacb27

Hesperocorixa linnaei: arr

Hesperocorixa sahlbergi: arr, eacb25, eacb27, eacd

Sigara semistriata: arr, eacb25

Sigara striata: arr, eacb25, esoa

Sigara distincta: arr

Sigara scotti: eacb25

NAUCORIDAE

Ilyocoris cimicoides: arr, esoa

NOTONECTIDAE

Notonecta glauca: eaca21

PLEIDAE

Plea minutissima: arr, esoa

HEBRIDAE

Hebrus pusillus: arr

Hebrus ruficeps: arr, dod, eacb25, eacd

HYDROMETRIDAE

Hydrometra gracilentia: dod

Hydrometra stagnorum: arr

VELIIDAE

Microvelia buenoi: dod

Microvelia reticulata: arr, dod, wol

GERRIDAE

Gerris argentatus: arr

Gerris lacustris: arr, eaca21, eacb25, eacb27, wol

Gerris odontogaster: arr, eacb25

SALDIDAE

Chartoscirta cincta: eacd

TINGIDAE

^o *Acalypta marginata*: junb. In aantal uit mos geklopt.

^o *Acalypta nigrina*: juna. Een ♀ uit mos geklopt.

^o *Acalypta parvula*: arr. Een ♂ uit mos geklopt.

^o *Acalypta platycheila*: arr. Een ♀ gezeefd langs de oever van een mesotrofe poel. De derde vondst sinds 1960 (Aukema, 1989).

Tingis ampliata: arc, juna

^o *Agramma laetum*: junb. Een ♀ uit mos geklopt.

MICROPHYSIDAE

Loricula bipunctata: arr

Loricula pselaphiformis: arr

MIRIDAE

Deraeocoris lutescens: junb, lemj

Deraeocoris olivaceus: junb. Larven op meidoorn.

Deraeocoris trifasciatus: junb. Larven op els.

Harpocera thoracica: Δeer2

Psallus betuleti: esoa

Psallus cf perrisi: lemj

Psallus sp.: junb. Alleen larven waargenomen.

Plagiognathus chrysanthemi: arc

Chlamydatus saltitans: sah

Cremnocephalus albolineatus: juna

Dicyphus globulifer: arr, esoa

Strongylocoris leucocephalus: arr. Deze in Nederland zeldzame miride (Aukema et al., 1997: de tweede vondst sinds 1956) werd in aantal met larven aangetroffen onder de bladrozetjes van de waardplant (*Campanula rotundifolia*), met name op de nestbulten van de gele weidemier (*Lasius flavus*). De aangezogen blaadjes vertoonden karakteristieke zuigschade, waardoor de dieren eenvoudig waren op te sporen.

Pachytomella parallela: arr, juna, Δeer2

Orthocephalus sp.: arc larven

Dryophilocoris flavoquadrimaculatus: eacc, esoa, junb

Heterocordylus tibialis: lemj

Orthotylus flavinervis: arr, junb. Alleen larven.

Orthotylus marginalis: junb

Pithanus maerkelii: arc, dod

Dichroscytus rufipennis: junb

Miris striatus: arr, junb

Calocoris striatellus: arr, eacc, eacd, junb, wol

Phytocoris sp.: juna

Stenodema calcarata: arc, arr

Stenodema laevigata: arr, dod, eacc, esoa

Teratocoris antennatus: arr. Alleen larven.

Leptopterna dolabrata: arc, junb

NABIDAE

Aptus mirmicoides: arc

Himacerus apterus: dod. Uitsluitend larven.

Nabis pseudoferus: arc, esoa

ANTHOCORIDAE

Anthocoris confusus: wol

Anthocoris nemoralis: junb

Orius majusculus: arc, junb

Orius minutus: arc, esoa, junb

Xylocoris cursitans: arr

ARADIDAE

^o *Aradus depressus*: eera

LYGAEIDAE

Nysius sp.: junb. Alleen larven waargenomen
Kleidocerys resedae: arr, dod, eaca, eacc, esoa,
 juna, junb, lemm, wol

Cymus aurescens: arr

Cymus melanocephalus: eacc, juna, junb

Ischnodemus sabuleti: arr, juna

° *Geocoris grylloides*: junb. Larven uit mos geklopt
Heterogaster urticae: arc

° *Plinthus pusillus*: arr, junb. In aantal uit mos geklopt. Derde vondst sinds 1960 (Aukema, 1989).

Drymus ryeii: eaca, juna

Eremocoris plebejus: dod, sah

Gastrodes grossipes: juna, lemm

Scolopostethus affinis: arc

Scolopostethus decoratus: arr

Scolopostethus thomsoni: arc

Stygnocoris fuliginosus: arc, esoa

Pachybrachius fracticollis: arr

Peritrechus geniculatus: arc

Aphanus rolandi: eacc

Macrodera microptera: eacc

COREIDAE

Coreus marginatus: arc, arr, lemm

RHOPALIDAE

Rhopalus parumpunctatus: arc, arr, junb

CYDNIDAE

° *Legnotus limbosus*: arc, esoa

Sehirus bicolor: arc

Sehirus biguttatus: eacc

PENTATOMIDAE

Aelia acuminata: arc

Palomena prasina: lemm

Chlorochroa pinicola: dod, juna, lemm

° *Piezodorus lituratus*: lemm

Eurydema dominulus: arr, juna, junb. Deze fraai rood en zwart gekleurde pentatomide werd in aantal waargenomen op pinksterbloem (*Cardamine pratensis*) en gele waterkers (*Rorippa amphibia*) in de oeverzone van de oude Vechtarmen. Het aantal recente vindplaatsen in Nederland is zeer beperkt: drie vondsten sinds 1960, waarvan twee in Ommen en één in Best, Noord-Brabant (Aukema, 1989).

ACANTHOSOMATIDAE

Cyphostethus tristriatus: juna, junb, lemm

Elasmotethus interstinctus: esoa, junb, lemm, wol

Elasmucha fieberi: arr

Commentaar

Er werd veel tijd besteed aan het uitkloppen van mos boven een witte bak. Dit resulteerde in een aantal kleine in mos levende soorten, die doorgaans weinig verzameld worden (drie van de vier *Acalypta*-soorten en *Plinthus pusillus*), maar vermoedelijk minder zeldzaam zijn dan doorgaans verondersteld wordt.

Literatuur

Aukema, B., 1989. Annotated checklist of Hemiptera-Heteroptera

of The Netherlands. — Tijdschr. Ent. 132: 1-104.

Aukema, B., 1997. Interessante Nederlandse wantsen (Heteroptera). — Ent. Ber., Amst. 57: 165-182.

NEUROPTERA - gaasvliegen

W.R.B. Heitmans, J.G.M. Cuppen, W. Hogenes & P. Boer

CHRYSOPIIDAE (gaasvliegen)

Chrysopa perla: ♂eer1, ♂eer2, eacc, eera, lemm(2), ham(1), ♂wol(1)

Chrysoperla carnea: ♂eer2, eera, lemm(>5), ham(1), juna(3), oudb(1), ♂wol(3)

HEMEROBIIDAE (bruine gaasvliegen)

Hemerobius humulinus: ham(1), oudb(1), wol(1), ♂wol(2)

Micromus variegatus: eera, ham(1), oudb(2), ♂wol(1)

Micromus paganus: eera

Wesmaelius nervosus: eaca

Wesmaelius quadrifasciatus: lemm(2)

CONIOPTERYGIDAE (stofgaasvliegen)

Coniopteryx cf. lactea: lemm(4)

Coniopteryx pygmaea: lemm(>30)

SISYRIDAE

Sisyra fuscata: esoa

RAPHIDIIDAE (kameelhalsvliegen)

Atlantoraphidia maculicollis: eacc; ham(1♀), eierlegend op den (*Pinus sylvestris*)

Raphidia confinis: lemm(1♀), oudb(1♀)

MYRMELEONIDAE (mierenleeuwen)

Euroleon nostras: volg, bes2, lemm (uitgekweekt)

Myrmeleon formicarius: lemm (uitgekweekt)]

SIALIDAE (elzenvliegen)

Sialis lutaria: juna(3)

Sialis fuliginosa: juna(1)

MECOPTERA - schorpioenvliegen

W. Hogenes, W.R.B. Heitmans & J.G.M. Cuppen

PANORPIDAE

Panorpa communis (gewone schorpioenvlieg):

♂eer1, ♂eer2, eaca, eacc, ham(4), lemm(1), oudb(2), wol(>5), juna(3)

Panorpa germanica: ♂eer1, ♂eer2

Panorpa vulgaris: ♂eer1, ♂eer2

Commentaar

Panorpa communis en *P. vulgaris* worden zelden samen op dezelfde plaats gevangen.

MACROLEPIDOPTERA - grote vlinders

R. Vis, J.B. Wolschrijn, G.F. Wilmink, K.J. Huisman, W. van Steenis & W.R.B. Heitmans

PSYCHIDAE (zakjesdragers)

Narycia duplicella: wol
Taleporia tubulosa: lem, eera, wol
Proutia betulina: eera
Psyche casta: eera, wol

SESIIDAE (wespvinders)

Synanthedon culiciformis: heetb

HESPERIIDAE (dikkopjes)

Ochlodes venata (groot dikkopje): arb

PIERIDAE (witjes)

Gonepteryx rhamni (citroentje) lem, lem, eera, ven, rech, vil2, arch, wol, ham
Pieris brassicae (groot koolwitje): eera, rec2
Pieris rapae (klein koolwitje): rec, eera, arb, wol, ham
Pieris napi (klein geaderd witje): eera, eera, rec2, hesb, ven, ♂eer2, wol, ham
Anthocharis cardamines (oranjetip): eera, wol

LYCAENIDAE (blauwtjes)

Callophrys rubi (groentje): rec3
Lycaena phlaeas (kleine vuurvinder): lem, lem, eera, hesb
Heodes tityrus (bruine vuurvinder): eera, eera, heeta
Polyommatus icarus (icarusblauwtje): arb

NYMPHALIDAE (schoenlappers)

Vanessa atalanta (atalanta): vil2, wol, ham
Cynthia cardui (distelvinder): omm
Inachis io (dagpauwoog): arb, ven, wol, ham, juna
Araschnia levana (landkaartje): wol, eera, eera, arb, hesb, ven, ham

SATYRIDAE (zandoogjes)

Pararge aegeria (bont zandoogje): eera, hesb, ham, juna
Lasiommata megera (argusvinder): arb, ven
Coenonympha pamphilus (hooibeestje): heeta, hesb, juna

LASIOCAMPIDAE (spinners)

Macrothylacia rubi: wol

DREPANIDAE (eenstaartjes)

Drepana falcataria (berkneenstaart): wol, ♂wol

GEOMETRIDAE

Ligdia adustata: wol, esoa, esob, wol
Semiothisa alternaria: ♂wol
Semiothisa liturata: wol, lem, lem, ♂wol
Cepphis advenaria: ♂wol
Opisthograptis luteolata (hagendoornvinder): wol
Odontopera bidentata: wol, lem, ♂wol
Biston betularia (berkenspanner): wol, ♂wol
Serraca punctinalis: wol, ♂wol
Ectropis crepuscularia: wol, lem
Ectropis extersaria: ♂wol

Aethalura punctulata: wol, each, eacc, eacd, eera
Ematurga atomaria (heispanner): wol, lem, bee, rec2, arch

Bupalus piniaria (dennenspanner): wol, lem, eera, rec2, arch, wol

Cabera pusaria: eera, ♂eer2, wol
Cabera exanthemata: wol, arch, ♂wol
Campaea margaritata: wol, ♂wol
Hylaea fasciaria: rec, ♂wol
Perconia strigillaria: lem, arch
Cyclophora albipunctata: eera
Scopula floslactata: dod, eera
Idaea seriata: eera
Idaea aversata: wol

Xanthorhoe spadicearia: ♂wol
Xanthorhoe ferrugata: ♂wol
Xanthorhoe quadrifasciata: ♂wol
Xanthorhoe montanata: eera
Xanthorhoe fluctuata: wol
Epirrhoe alternata: wol, vil2
Campptogramma bilineata: eera, wol
Cosmorhoe ocellata: lem
Ecliptopera silaceata: wol
Thera variata: wol, wol, lem
Thera obeliscata: wol, eera, ♂wol
Electrophaes corylata: wol, ♂wol
Colostygia pectinataria: lem, rec3, vil2
Rheumaptera hastata: rec3
Eupithecia intricata: lem, lem
Eupithecia vulgata: ♂wol
Eupithecia subfuscata: wol
Eupithecia subumbrata: ♂wol
Eupithecia indigata: ♂wol
Eupithecia nanata: lem
Eupithecia lariciata: ♂wol
Eupithecia tantillaria: wol, lem, lem, ♂wol

SPHINGIDAE (pijlstaarten)

Sphinx pinastri (dennenpijlstaart): wol, ham
Mimas tiliae (lindepijlstaart): wol, wol

NOTODONTIDAE

Notodonta dromedarius (kameeltje): ♂wol
Notodonta ziczac: wol
Drymonia dodonaea: wol
Ptilodon capucina: wol, wol, ♂wol
Pheosia gnoma (berkenbrandvlerkvinder): wol
Furcula bicuspis: wol
Phalera bucephala (wapendrager): wol
Peridea anceps: wol, wol, ♂wol

LYMANTRIIDAE

Calliteara pudibunda (meriansborstel): wol, lem, ♂wol

ARCTIIDAE (beervlinders)

Atolmis rubricollis: eere
Eilema sororcula: wol, eacd, ♂eer2, ♂wol, wol

NOCTUIDAE (uilen)

Hypena proboscidalis: eera
Callistege mi: rec3, arch
Euclidia glyphica: dod
Nola confusalis: wol, ♂wol

Bena prasinana: ♀wol
Acronicta rumicis (zuringylinder): wol
Protodeltote pygarga: eera, ♀wol
Deltote bankiana: wol
Autographa gamma (gamma-uil): arb
Dypterygia scabriuscula: wol
Apamea crenata: wol
Charanyca trigrammica: wol, wol, ♂eer2, ♀wol
Discestra trifolii: ♀wol
Lacanobia thalassina: ♀wol
Lacanobia contigua: ♂eer2
Pachetra sagittigera: wol, ♀wol, wol
Ochropleura plecta: ♀wol
Diarsia rubi: wol, wol, ♀wol
Xestia c-nigrum: ♀wol
Agrotis exclamationis: wol, wol, ♀wol

Commentaar

De vangsten en waarnemingen betreffen vooral soorten die over grote delen van Nederland verspreid zijn. Sommige zijn vooral gebonden aan zandgrond. Opmerkelijk is de uil *Pachetra sagittigera*, welke volgens Lempke (1964) het sterkst verbreid is op de zandgronden van Gelderland, Utrecht en Het Gooi, alsmede in het midden en zuiden van Limburg. In 1964 was nog geen enkele vindplaats uit Overijssel bekend. Bij "De Wolfskuil" kwamen meerdere exemplaren op licht af. Volgens de literatuur zit de rups op "grassen", duizendblad en brem, hetgeen weinig inzicht geeft in de specifieke eisen die de soort aan zijn biotoop stelt. Zo is *P. sagittigera* nooit in Noord-Brabant gevonden en in het duindistrict is de vlinder schaars. In Engeland kwam de vlinder voor in "chalk downland", maar is er sinds 1963 niet meer waargenomen (Skinner, 1986).

Literatuur

Lempke, B.J., 1964. Catalogus der Nederlandse Macrolepidoptera (tiende suppl.). — Tijdschr. Ent. 107: 49-136.
 Skinner, B., 1986. Colour identification guide to moths of the British Isles X. — Pp. 1-267. William Clowes, Beccles and London.

MICROLEPIDOPTERA - kleine vlinders

C. v.d. Berg, K.J. Huisman, J.H. Kuchlein, R.T.A. Schouten & J.B. Wolschrijn

De gegevens hebben betrekking op adulten, tenzij anders wordt vermeld. De getallen achter de codes voor de vindplaatsen geven de aantallen weer; doordat niet alle inzenders de aantallen hebben vermeld kon het numerieke aspect van de vondsten niet volledig worden weergegeven. De volgorde der soorten en de nomenclatuur zijn volgens Kuchlein (1993). Behalve door de auteurs zijn gegevens verzameld door de heren B. van Aartsen, P. van Doesburg, R. Vis,

G.F. Wilmink en C.J. Zwakhals.

ERIOCRANIIDAE

Dyseriocrania subpurpurella: esob(1)

NEPTICULIDAE

Stigmella luteella: juna(1)

Stigmella prunetorum: juna(8)

Ectoedemia albifasciella: wol(3), beez, nibr(1)

ADELIDAE

Nematopogon adansonella: wol(2)

Nematopogon swammerdamella: wol(2)

Nematopogon robertella: ♀wol(3), wol(31),

♂eer1(2), eera(2), lem

Nemophora degeerella: ♂eer1(1), ♂eer2(8),

eerb(6), wol(51), esob(50)

° *Nemophora ochsenheimerella*: omm, lemn, eerb(1), wol(8)

Adela reaumurilla: eerb(1), wol(25), ♀wol(1),

♂eer2(1), esob(25)

Adela croesella: eaca

° *Cauchas fibulella*: eaca

Cauchas rufimitrella: omm

INCURVARIIDAE

Incurvaria oehlmanniella: omm

Incurvaria masculella: wol(51), ♂eer1(1),

♂eer2(2)

PRODOXIDAE

Lampronia luzella: ♂eer1(1), ♂eer2(3)

TISCHERIDAE

Tischeria ekebladella: wol(4), ♀wol(1)

TINEIDAE

Nemapogon cloacella: ♂eer1(1), ♂eer2(1), ♀wol(1)

Monopis weaverella: lem

Niditinea fuscella: ♀wol(1)

Tinea semifulvella: ♂eer1(5)

Tinea trinotella: lem(1)

GRACILLARIIDAE

Caloptilia alchimiella: ♀wol(2), wol(3), eera(1), lem(2)

Phyllonorycter harrisella: beza(1), wol(10)

Phyllonorycter heegeriella: wol(2)

Phyllonorycter saportella: wol(1)

Phyllonorycter quercifoliella: wol(3)

Phyllonorycter sorbi: wol(1)

Phyllonorycter maestingella: wol(1)

BUCCULATRICIDAE

Bucculatrix frangutella: wol(5), esob(5)

Bucculatrix ulmella: wol(1), beza(1)

YPONOMEUTIDAE

Yponomeuta padella: eera(circa 75 rupsen) op meidoorn (*Crataegus*)

Swammerdamia caesiella: wol(1)

Cedestis subfasciella: ♀wol(2), lem(10)

Argyresthia arceuthina: beza(1), lem(30), juna(1)

Argyresthia spinosella: esob(1)

Argyresthia conjugella: eera(4), esob(10)

YPSOLOPHIDAE

Ypsolopa parenthesesella: wol(1 rups) op eik

- (*Quercus*)
GLYPHPTERIGIDAE
Glyphipterix simplicella: wol(10), eaca
OECOPHORIDAE
Depressaria pastinacella: ♀wol(2)
Pseudatemelia latipennella: eera(1), ♂eer1(1),
 ♂eer2(1), ♀wol(2), lem
Denisia stipella: ♂eer1(1), wol, lem
Oecophora bractella: wol(2)
Endrosis sarcitrella: wol(1)
Pleurota bicostella: beza(16), lem(10), wol(10)
ELACHISTIDAE
Elachista bifasciella: beez(2), beza(15), ♂eer1(1),
 lem, rec(veel)
Elachista nobilella: beez(4), rec(1)
Elachista cerusella: ♀wol(1), wol(5), beez(1),
 ♂eer2(4)
Elachista argentella: esob(1)
Cosmiotes freyerella: lem(1)
COLEOPHORIDAE
Coleophora flavipennella: wol(10 zakken) op eik
 (*Quercus*)
Coleophora serratella: wol(zakken), esob(zakken)
Coleophora spinella: wol(2 zakken)
 ° *Coleophora binderella*: wol(1 zak met rups)
Coleophora loricella: ♀wol(1), esob(10), lem
Coleophora solitariella: esob(zakken, waaronder
 20 met rupsen) op Grasmuur (*Stellaria graminea*)
AGONOXENIDAE
Spuleria flavicaput: esob(1)
GELECHIDAE
Pseudotelphusa scalella: ♀wol(3), wol(1), esob(1)
Teleiodes paripunctella: wol
Teleiodes proximella: wol(1), ♀wol(3), esob(1)
Teleiodes lucella: wol, esob(1)
Teleiopsis diffinis: wol(2)
Bryotropha terrella: eerb(1)
Neofaculta ericetella: beza(1), lem(21)
Anacamptis populella: wol(16 rupsen)
TORTRICIDAE
Pandemis cerasana: wol(1)
Archips xylosteana: wol(2 rupsen)
Archips rosana: wol(2 rupsen)
Syndemis musculana: ♀wol(1), wol(3), ♂eer2(1),
 lem, esob(2)
Capua vulgana: beza(19), wol(58), ♀wol(29),
 eerb(5), ♂eer2(1), esob(50)
Cnephasia asseclana: ♂eer2(1)
Cnephasia incertana: eerb(1)
Spatalistis bifasciana: esob(1)
Eupoecilia ambiguella: beza(2)
Aethes smeathmanniana: esob(1)
Olethreutes lacunana: wol(7), esob(5), eera(2)
Olethreutes bipunctana: lem(2), dod
Pseudohermenias abietana: eerb(1)
Hedya pruniana: esob(5)
Hedya atropunctana: dod
Apotomis sororculana: ♀wol(2)
Lobesia reliquana: wol(2)

- ° *Bactra furfurana*: omm
Ancylis mitterbacheriana: wol(4), omm
Ancylis obtusana: esob(4), ♂eer2(3)
Ancylis unculana: beza(1)
Ancylis apicella: beza(4), wol(1), lem
Epinotia subocellana: ♂eer2(2)
Epinotia demarniana: esob(1)
Epinotia tetraquetra: wol(8), esob(5), beez
 ° *Epinotia fraternana*: wol(11)
 ° *Rhopobota myrtillana*: lem(2), dod
Epiblema cynosbatella: ♀wol(1)
Rhyacionia pinivorana: ♀wol(1)
Lathronympha strigana: lem(1)
Strophedra weirana: wol
Dichrorampha acuminatana: wol(1), omm
Dichrorampha plumbana: omm, beez
CHOREUTIDAE
Anthophila fabriciana: eerb(1), ♂eer2(1), esob(1)
PYRALIDAE
Chrysoteuchia culmella: wol, esob,
 lem(samen:30)
Crambus pratella: wol, esob(samen:10)
Crambus lathoniellus: wol(11), ♀wol(1), beza(7),
 eerb(2), esob(10), lem
Scoparia ambigualis: ♀wol(4), wol(10), beza(2),
 ♂eer1(1), lem(11), esob(10)
Elophila nymphaeata: dod
Pyrausta aurata: hess
Eurrhyncha hortulata: wol

Commentaar

Men behoefde geen echte optimist te zijn om naar de zomervergadering in Ommen te reizen met het gevoel, dat de entomologische resultaten beter zouden zijn dan tijdens de drie voorafgaande vergaderingen. Immers, de vergaderingen van 1994 en 1995 verregenden bijna geheel en op Terschelling bleek in 1996 het seizoen - wat de micro's betreft - nog maar nauwelijks op gang te zijn gekomen. Bovendien stemde het tot optimisme dat Ommen in een streek ligt die botanisch interessant is, omdat drie planten-geografische districten elkaar daar raken, namelijk het Gelders, het Drents en het Fluviaal district.

In totaal zijn door ons bij Ommen 109 soorten microlepidoptera waargenomen en dat is maar liefst meer dan het dubbele van vorig jaar (Bot et al., 1997). Maar van het record in het Winterswijkse, namelijk 171 soorten, bleven we nog ver verwijderd (Koster et al., 1994). Het weer was tijdens de vergadering overdag redelijk gunstig, maar de nachten bleven veel te koud. Door dit laatste leverde de lichtvangst teleurstellend weinig op. Uit de soortenlijst blijkt dan ook, dat verreweg de meeste waarnemingen overdag plaatsvonden. Niettemin hebben onze activiteiten een aantal vermeldenswaardige resultaten opgeleverd.

Het meest opzienbarende was het optreden van *Pseudatemelia latipennella* in de omgeving van Ommen. Deze soort is voor het eerst in Nederland aan-

getroffen in 1938 bij Oldenzaal. Pas in 1986 is *P. latipennella* opnieuw in Nederland gevonden en wederom in Twente. Daarna volgden geleidelijk meer waarnemingen in de provincies Overijssel, Gelderland en Limburg, maar steeds in een enkel exemplaar. De heren Huisman en Kuchlein vonden op verschillende plaatsen bij Ommen tezamen 13 exemplaren van *P. latipennella*, terwijl de veel algemenere *P. flavifrontella* niet werd waargenomen. De heer Wolschrijn zag bij elkaar ongeveer 50 *Pseudatemelia*'s, die - wat betreft het verzamelde materiaal - nog nader bekeken moeten worden. Het is echter niet onwaarschijnlijk, dat een groot deel van zijn dieren - zo niet alle - tot *P. latipennella* behoort. De rupsen van *Pseudatemelia*'s leven in zakken en voeden zich met verdord blad en korstmossen.

Zes soorten micro's van de lijst zijn niet eerder in de provincie Overijssel waargenomen (deze zijn aangeduid met ^o). Over twee daarvan enkele opmerkingen. *Cauchas fibulella*, waarvan de rups op de bloemen van ereprijs (*Veronica*) leeft, wordt in snelle opvolging waargenomen in delen van Nederland waar de soort niet eerder is aangetroffen. In 1997 was dat de zuidelijke Veluwe en Zuidwest-Nederland, waaraan vervolgens Overijssel kan worden toegevoegd.

De heer Huisman vermeldt *Bactra lacteana*, een soort die Diakonoff (1983) synonymiseerde met *B. fufurana*. Daarna ontstond toch weer de neiging *B. lacteana* als goede soort te beschouwen (Larsen et al., 1988). In Nederland hebben we tot dusver een afwachtende houding aangenomen (Kuchlein, 1993) en daarom is deze vondst in onze lijst als *B. fufurana* opgenomen.

Literatuur

- Bot, L., J.H. Kuchlein & H.W. van der Wolf, 1997. Verslag van de 151e zomervergadering van de N.E.V., 29 mei t/m 2 juni 1996 te Formerum op Terschelling: Microlepidoptera - kleine vlinders. - Ent. Ber., Amsterdam 57(5): xxi-xxii.
- Diakonoff, A., 1983. Tortricidae from Atjeh, Northern Sumatra (Lepidoptera). - Zool. Verh. Leiden: 204: 1-132.
- Koster, J.C., J.H. Kuchlein, B.H. Rietman, A.L.M. Rutten & R.T.A. Schouten, 1994. Verslag van de 148e zomervergadering van de N.E.V., 11-13 juni 1993, te Woold bij Winterswijk: Microlepidoptera - kleine vlinders. - Ent. Ber., Amsterdam 54(5): xvi-xix.
- Kuchlein, J.H., 1993. De kleine vlinders: 1-715. - Pudoc, Wageningen.
- Larsen, K. & F. Vilhelmsen, 1988. De danske vikle (Tortricidae) V. - Lepidoptera 5: 177-187.

DIPTERA - vliegen en muggen

W. van Steenis, A. Barendregt, J.T. Smit, B. van Aartsen, L. Lankreijer, J. Smit, T. Zeegers & J.G.M. Cuppen

NEMATOCERA-muggen TIPULIDAE (langpootmuggen)

Flabellifera elegans: eerb, eacc
Tanyptera atrata: heeta, heetb, $\triangle$ eer2

DIXIDAE

Dixella amphibia: arr

CHAOBORIDAE (spookmuggen)

Chaoborus flavicans: arr

Chaoborus crystallinus: arr, each27

BRACHYCERA

STRATIOMYIDAE (wapenvliegen)

Beris chalybata: $\triangle$ eer2

Beris clavipes: ond, $\triangle$ eer2

Microchrysa polita: $\triangle$ eer2

RHAGIONIDAE (snavelvliegen)

Rhagio scolopaceus: eera, eerc

TABANIDAE (dazen)

Hybomitra bimaculata: eerc

Tabanus maculicornis: heeta

THEREVIDAE (viltvliegen)

Dialineura anilis: $\triangle$ eer2

Thereva plebeja: $\triangle$ eer2

ASILIDAE (roofvliegen)

Dioctria atricapilla: eera, eerc, wol

Dioctria oelandica: eera, heeta, ham

Dioctria rufipes: heeta

Dysmachus trigonus: ond, heeta

Laphria flava: heetb, ham

Lasiopogon cinctus: eera, ond, heeta

Neoitanus cyanurus: eera, eerb, besv, ond

EMPIDIDAE (dansvliegen)

Empis opaca: eera

Empis stercorea: heetb

Empis tessellata: wol, eera, eerb, ond, heeta, heetb

CYCLORRHAPHA - ACALYPTRATAE

SYRPHIDAE (zweefvliegen)

Anasimyia lineata: besv, eerc, heeta

Brachypalpoides lentus: eera, eerc

Brachypalpus laphriformis: $\triangle$ eer2

Chalcosyrphus nemorum: eerc, besv, ond, heeta, heetb

Cheilosia albitarsis: eera, eerb, eerc, heeta, $\triangle$ eer3

Cheilosia pagana: besv, heetb

Cheilosia variabilis: heetb, $\triangle$ eer2

Chrysogaster hirtella: eerc, besv, ond, heeta, $\triangle$ eer3, junb

Chrysogaster virescens: heeta

Chrysotosum arcuatum: $\triangle$ eer3

Chrysotosum cautum: $\triangle$ eer3

Chrysotosum festivum: ond, heeta, junb, mar

Chrysotosum vernale: heetb, $\triangle$ eer3

Crorrhina berberina oxyacanthae: arr

Crorrhina berberina type: eera

Dasysyrphus albostratus: eerc

Dasysyrphus venustus: eera, eerc, heeta, heetb

Didea alneti: heetb

Didea annulipes: eera

Didea fasciata: wol, $\triangle$ eer2

Didea intermedia: heetb, $\triangle$ eer3

Epistrophe eligans: eerb, heetb, $\triangle$ eer2

Epistrophe melanostoma: eerc
Epistrophe nitidicollis: besv, heetb, wol
Eristalinus sepulchralis: eerc
Eristalis horticola: wol, besv, heeta, heetb
Eristalis nemorum: besv, heeta
Eristalis pertinax: wol, eera, heetb
Eristalis piceus: heetb
Eristalis pratorum: wol
Eumerus strigatus: ♂eer3
Eupeodes nielsenii: heetb
Ferdinandea cuprea: ♂eer3, heetb, ♂eer2
Helophilus hybridus: eerc
Helophilus pendulus: eera, eerc, ond, heeta, heetb
Helophilus trivittatus: eera
Lejogaster metallina: heeta
Melanostoma mellinum: eera, heeta, heetb, ♂eer3
Melanostoma scalare: eerb, heeta, heetb, ♂eer3
Melangyna cincta: ond, heeta
Melangyna lasiophthalma: junb
Merodon equestris equestris: eerc, ond
Merodon equestris narcisssi: eerb, eerc
Microdon eggeri: heetb
Myathropa florea: wol, eera, eerb, eerc, ond, heetb
Neoscia meticulosa: mar
Neoscia podagrica: ond, ♂eer3
Neoscia tenur: besv, eerc, heeta
Paragus haemorrhous: eerb, eerc, heetb
Parasyrphus annulatus: eerc, besv, heetb
Parasyrphus malinellus: heeta
Parasyrphus punctulatus: eerc, besv, ond, heetb
Parhelophilus frutetorum: wol, ond, heeta, heetb, ♂eer2
Parhelophilus versicolor: heeta, heetb, mar
Pipiza noctiluca: eerb
Platycheirus albianus: eerc
Platycheirus angustatus: heetb, ♂eer3, ♂eer2
Platycheirus clypeatus: eera, ♂eer3, heetb, ♂eer2
Platycheirus scutatus: ond, ♂eer3
Pyrophana rosarum: heeta, heetb
Rhingia campestris: eera, eerb, eerc, heetb
Scaeva pyrastris: eerc
Scaeva selenitica: eerb, heeta, ♂eer3
Sphaerophoria batava: eerc
Sphaerophora scripta: eerc
Syrirta pipiens: eerc, ond, heeta, wol, mar
Syrphus nitidifrons: ond
Syrphus ribesii: wol, eera, eerb, eerc, ond, heeta, heetb
Syrphus torvus: eerc
Tropidia scita: ♂eer3
Volucella bombylans: eerb, heeta, ♂eer2
Volucella bombylans plumata: eera, eerb, eerc, ond, heeta, heetb
Volucella bombylans type: eera, ond, heetb
Volucella pellucens: eerc, heetb, wol
Xanthandrus comtus: ond
Xylota abiens: ♂eer2
Xylota segnis: eera, eerb, ond, heeta, heetb
Xylota sylvarum: ♂eer2

PIPUNCULIDAE (oogkopvliegen)
Nephrocerus scutellata: heeta
PSILIDAE (wortelvliegen)
Chamaepsila rosae: wol
Psila fimetaria: eerc
TEPHRITIDAE (boorvliegen)
Rhacochlaena toxoneura: ♂eer2
Tephritis hyoscyami: ♂eer2
OTITIDAE (prachtvliegen)
Meliera crassipennis: ♂eer2
PLATYSTOMATIDAE
Rivellia syngenesiae: ♂eer2
LAUXANIIDAE
Minettia inusta: eerc
CYCLORRHAPHA - CALYPTRATAE
SARCOPHAGIDAE (dambordvliegen)
Oebelia minuta: eera, ♂eer2
TACHINIDAE (sluipvliegen)
Blondelia nigripes: ond
Ernestia laevigata: ond ♂eer2
Ernestia rudis: besv, eerc, heeta
Gymnosoma nudifrons: eerc heetb
Lypha dubia: ond
Macquartia tenebricosa: besv
Medina luctuosa: besv
Oswaldia muscaria: eera, eerc, heeta, besv, ♂eer2
Phorocera assimilis: eera
Phorocera obscura: eera, eerc, heeta, besv
Phryno vetula: besv, ♂eer2
Phryxe nemea: eerc, ond, ♂eer2
Siphona geniculata: eerc, ond
Smidtia conspersa: besv
Winthemia variegata: eerc, ond, heetb
Zophomyia temula: heeta

Commentaar

Op zaterdag 31 mei 1997 vielen de vangsten behoorlijk tegen door de harde wind. In de luwte was hier en daar nog wel redelijk te vangen. In Eerde zijn geen spectaculaire soorten gevangen. *Syrphus nitidifrons* (ten westen van de Wolfskuil) was een van de eerste vangsten in Overijssel.

Zondag 1 juni was het aanmerkelijk beter. Er werd in het bos gevangen. Hier was veel meer beschutting, waardoor van de wind weinig last meer werd ondervonden. Opmerkelijke soorten waren: *Microdon eggeri*, *Chrysogaster virescens*, *Nephrocerus scutellata* en enige sluipvliegen.

HYMENOPTERA ACULEATA p.p. - angeldragers p.p.: bijen en wespen

T.M.J. Peeters, W.R.B. Heitmans, V. Lefeber, J. van de Nieuwegiessen & J. Smit

B. van Aartsen en C. J. Zwakhals droegen bij door vangsten met malaisevallen. H. Wiering controleerde

de opgaven van *Andrena synadelpha*.

CHRYSIDIDAE (goudwespen)

Chrysis ignita s.l.: arb(1♀, 2♂), ♂eer2(1♀),
 ♂eer3(6♀), arb(1♀, 1♂)
Hedychridium ardens: juna(1♀), lemb(1♀, 1♂),
 zee(1♀), oudb(1♀)
Trichrysis cyanea: arb(1♂), arb(2♂), juna(1♂)

SAPYGIDAE (knotswespen)

Sapyga clavicornis: arb(2♀), ♂eer3(2♀), arb(1♂)

TIPHIDAE (keverdoders)

Tiphia minuta: ♂eer3(1♂)

POMILIDAE (spinnendoders)

Anoplius infuscatus: ♂eer2(1♀), ♂eer3(1♀)
Anoplius nigerrimus: ♂eer3(1♀)
Anoplius viaticus: lemb(3♀)
Arachnospila anceps: juna(1♂)
Arachnospila spissa: bes2(1♂)
Auplopus carbonarius: lut(1♀), ♂eer3(1♂)
Episyrus rufipes: juna(1♂)
Priocnemis coriacea: ♂eer1(2♀)
Priocnemis perturbator: bes2(1♀), ♂eer1(2♀),
 ♂eer3(1♀)
Priocnemis susterai: ♂eer3(1♀)

VESPIDAE (plooiwielwespen)

Ancistrocerus nigricornis: ♂eer3(1♀), arb(1♀)
Ancistrocerus trifasciatus: arb(1♀)
Dolichovespula saxonica: lemb(2♀), ♂eer2(1♀),
 zee(1♀)
Vespula rufa: juna(2♀), wol(1♀), ♂eer1(1♀)
Vespula vulgaris: wol(1♀)

SPHECIDAE (graafwespen)

Ammophila sabulosa: lemb(1♀), oudb(1♂),
 zee(1♂)
Argogorytes mystaceus: ♂eer2(1♂), ♂eer3(5♀,
 1♂)
Cerceris arenaria: lemb(1♂)
Cerceris rybyensis: juna(1♀)
Crabro peltarius: bez(1♂), juna(2♂), oudb(1♂),
 ♂eer3(1♀), lut(1♂), oudb(1♀, 1♂)
Crossocerus cetratus: zee(1♀)
Crossocerus elongatulus: arb(1♂)
Crossocerus exiguus: ♂eer3(1♀)
Crossocerus megacephalus: ♂eer3(2♀, 1♂),
 zee(1♀)
Crossocerus nigrinus: lut(1♀), ♂eer1(1♀)
Crossocerus tarsatus: lemb(1♀)
Crossocerus wesmaeli: oudb(1♀, 2♂)
Ectemnius cephalotes: ♂eer3(1♀)
Ectemnius continuus: ♂eer3(1♂)
Lestica subterranea: juna(1♂), oudb(1♂)
Mimumesa dahlbomi: zee(1♂)
Mimumesa cf. *unicolor*: ♂eer3(1♂)
Miscophus spurius: juna(1♀)
Nysson spinosus: bes2(1♂), ♂eer3(2♂), juna(1♂),
 bes2(1♂)
Oxybelus bipunctatus: oudb(2♂)
Pemphredon inornata: zee(1♀)
Pemphredon lugubris: arb(1♀)

Passaloecus eremita: arb(3♀)

Passaloecus singularis: ♂eer3(1♂), oudb(1♀)

Psenulus pallipes: ♂eer3(1♀)

Rhopalum clavipes: ♂eer2(1♀), ♂eer3(2♀)

Rhopalum coarctatum: juna(1♀), lemb(1♀),

oudb(3♀, 3♂), ♂eer3(1♀), oudb(1♂)

Tachysphex nitidus: lemb(1♀, 2♂), zee(1♀),
 lemb(1♂)

Tachysphex pompiliformis: juna(1♂)

Trypoxylon attenuatum: lemb(2♀), ♂eer1(1♀),
 ♂eer3(3♀)

Trypoxylon figulus s.s.: arb(1♂)

Trypoxylon cf. *medium*: ♂eer3(1♂), juna(1♀)

APIDAE (bijen)

Andrena angustior: juna(2♀), arb(1♂)

Andrena barbilabris: lemb(1♀), juna(1♂)

Andrena carantonica: juna(1♂), ♂eer3(2♀)

Andrena cineraria: lemb(1♀)

Andrena fucata: eera(1♂), ♂eer2(1♀, 1♂),
 juna(2♂), bes2(2♂)

Andrena haemorrhoa: juna(3♀, 1♂), ♂eer2(1♂),
 ♂eer3(1♂), lemb(1♀)

Andrena helvola: juna(1♂)

Andrena nigroaenea: ♂eer3(1♀), lemb(1♀)

Andrena nitida: ♂eer3(1♀)

Andrena subopaca: arb(1♀), lut(1♀)

Andrena synadelpha: juna(3♀, 1♂)

Bombus campestris: oudb(1♀)

Bombus lucorum: oudb(1♀)

Bombus pascuorum: lut(1♀, 1♀), ♂eer3(2♀)

Bombus sylvestris: bez(1♀)

Bombus terrestris: juna(1♀), lemb(1♀)

Chelostoma florissomme: arb(1♀, 1♂), juna(1♀),
 arb(1♂)

Chelostoma rapunculi: ♂eer3(1♂)

Halictus confusus: juna(2♀), lemb(1♀)

Halictus tumulorum: juna(1♀), lut(1♀), oudb(1♀)

Hylaeus hyalinatus: ♂eer3(1♂)

Lasioglossum albipes: juna(2♀), lemb(1♀)

Lasioglossum calceatum: lemb(1♀)

Lasioglossum leucopum: juna(1♀)

Lasioglossum leucozonium: eera(2♀), lemb(3♀)

Lasioglossum morio: lut(1♀)

Lasioglossum quadrinotatum: juna(13♀)

Lasioglossum sexstrigatum: juna(3♀), lemb(2♀)

Lasioglossum villosulum: arb(1♀), lemb(1♀)

Nomada alboguttata: lemb(2♀), lemb(3♀), zee(1♀)

Nomada flava: lemb(1♀)

Nomada flavoguttata: ♂eer3(1♀), arb(1♀),

eera(1♂)

Nomada goodeniana: bes2(1♀), arb(1♀),

wolo(1♀)

Nomada marshamella: lemb(1♀), juna(1♂)

Nomada ruficornis [= *bifida*]: juna(1♀), arb(1♀),

lemb(1♀)

Nomada sheppardana: lut(3♀, 1♂)

Nomada striata: bes2(1♂)

Nomada succincta: lemb(1♀), lemb(1♀)

Osmia rufa: juna(1♂), ♂eer3(1♀)

Osmia uncinata: juna(3♀)
Sphecodes longulus: lut(1♂)
Sphecodes marginatus: juna(1♀)
Sphecodes pellucidus: lemb(5♀)

Commentaar

Tenminste vier vangsten van vrij zeldzame soorten verdienen enige toelichting.

Geografisch gezien het meest spectaculair is de vangst van *Andrena synadelpha* in het Junner Koeland, een zandbij die tot op heden alleen bekend is uit Limburg, enkele plekken in Noord-Brabant en de omgeving van Nijmegen Arnhem.

De Bosmetselbij (*Osmia uncinata*) is een polylectische soort (verzamelt pollen op verschillende soorten planten). Ze verzamelde in het Junner Koeland stufineel op Hondsdraf (*Glechoma hederacea*) op open plekken in naaldbos en langs de bosrand. Voor zover bekend nestelt deze metselbij in de schors van Grove dennen (Bouwman, 1922). De soort is nauw verwant aan *Osmia parietina*.

Het zwarte graafwespje *Miscophus spurius* werd gevangen op het stuifzandje van het Junner Koeland. Ze nestelt in het zand en jaagt op kleine spinnen (*Steatoda*, *Erigone* en *Theridion*), waarvan ze 6-11 stuks per broedcel vangt, verlamt en naar het nest draagt. Een van de spinnen wordt van één ei voorzien, waarna de broedcel wordt afgesloten (Adlerz in Bouwman, 1928). Er is verder weinig bekend van de biologie van deze zeldzame en moeilijk te bestuderen soort, evenals van het merendeel van de vier andere *Miscophus*-soorten in ons land. *Miscophus spurius* komt voor in de duinen en op de zandgronden maar is zeldzaam. Door haar klein formaat (4-6 mm) en snelle voortbeweging kan de soort echter gemakkelijk over het hoofd worden gezien.

Van het zwarte graafwespje *Mimumesa dahlbomi* zijn tot op heden slechts een tiental vindplaatsen bekend. Haar verspreiding is vrijwel beperkt tot de zandgronden in het noordoosten van ons land. De soort nestelt in dood hout (takken, stronken, hekpalen) en proviandeert haar nesten met kleine cicaden (Delphacidae). Per broedcel kunnen wel 38 cicaden worden aangetroffen die het dieet vormen van de larven van de graafwesp (Lomholdt, 1975).

Literatuur

- Bouwman, B.E., 1922. Onze metselbijen (*Osmia*). — De Levende Natuur, 27: 86-93.
 Bouwman, B.E., 1928. De graafwespen van Nederland. — De Levende Natuur, 33: 24-31.
 Lomholdt, O., 1975. The Sphecidae (Hymenoptera) of Fennoscandia and Denmark. — Fauna Entomologica Scandinavia 4(1): 1-224.

HYMENOPTERA ACULEATA p.p. - angeldragers p.p.: mieren

P. Boer, G. Vierbergen & J. Smit

FORMICIDAE (mieren)

Formica exsecta: bes2(15 kolonies), mej(2 kolonies), sah(2♀)

Formica fusca: dod(1♀), ♂eer1(7♀), dodb(1 kolonie), dod(1 kolonie), arb2(1 kolonie), juna/b(verschillende kolonies), juno(enkele kolonies), wolg(vele ♀), beb(verschillende kolonies), bes2(verschillende kolonies), mej(vele kolonies), eaca(verschillende kolonies), sah(2♀)

Formica polyctena: dodb(1♀), Obecz(1♀)

Formica pratensis: bes2(1 kolonie)

Formica pressilabris: bes2(1 kolonie)

Formica rufa: mej(3 kolonies), Obecn(1♀)

Formica sanguinea: junb(1♀), juno(enkele kolonies), junz(1 kolonie), juna/b(verschillende kolonies), bes2(>10 kolonies), mej(verschillende kolonies), sah(1♀), lem(1♀)

Formica truncorum: juna/b(1 kolonie), bes2(6 kolonies), sah(1♀)

Lasius flavus: junz(tientallen kolonies), arb2(1 kolonie), juna/b(enkele kolonies), bes2(4 grote kolonies)

Lasius fuliginosus: ond(1♀), arb(1 kolonie), wolg(1 kolonie), gie(1 kolonie), bes2(1 kolonie), mej(1 kolonie), Obecn(1♀)

Lasius niger: arr(1♀), junb(1♀), ond(1 kolonie), junz(2 kolonies), arb2(4 kolonies), juna/b(1 kolonie), bes2(1 kolonie), mej(1 kolonie)

Lasius platythorax: dod(1 kolonie), juno(1 kolonie), junz(1 kolonie), dodb(1 kolonie), dodb(1 kolonie), wolg(1 kolonie), beb(1 kolonie), bes2(5 kolonies), mej(1 kolonie)

Leptothorax acervorum: juno(2♀), dod(enkele ♀), bes2(2♀)

Leptothorax muscorum: dod(1♀)

Leptothorax nylandri: Obecz(1♀, 1♀)

Myrmica rubra: dod(1 kolonie), wol(2♀), junz(enkele kolonies), dodb(1 kolonie), dod(1 kolonie), juna/b(2 kolonies)^{B.S.}, beb(2 kolonies), sah(1♀)

Myrmica ruginodis: wol(1♀), ond(1♀, 1♀), junz(1 kolonie), dodb(2 kolonies), dod(1 kolonie), beb(1 kolonie)

Myrmica sabuleti: arr(3♀), juna/b(2♀)

Myrmica scabrinodis: junz(2♀), dod(enkele ♀), arb2(2 kolonies), sah(1♀)

Myrmica schenki: juna/b(1 kolonie)

Tetramorium caespitum: juna/b(vele kolonies), bes2(vele kolonies), eaca(verschillende kolonies), sah(1♀), lem(1♀)

Commentaar

Vooral op natte, weinig gestoorde plaatsen bleken minder algemene mierensoorten voor te komen. In

het zeer natte 'Dode Ven' werd een enkele werkster van *Leptothorax muscorum* en een nest van *Lasius platythorax* in een rottende boomstronk gevonden. *Lasius platythorax* is een door Seifert (1991) beschreven soort, die door Boer (1997) voor Nederland gemeld is. Vermoedelijk is deze zeer op *Lasius niger* gelijkende soort algemeen in Nederland.

Literatuur

- Boer, P., 1997. De ecologie van de mieren in de duinen van Bergen NH. Verslag NV PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland, 44 pp.
Seifert, B., 1991. *Lasius platythorax* n. sp., a widespread sibling species of *Lasius niger*. Entomologia Generalis, Stuttgart 16: 69-81.

HYMENOPTERA PARASITICA - sluipwespen

C. J. Zwakhals & B. van Aartsen

ICHNEUMONIDAE

PIMPLINAE

- Dolichomitus imperator*: ♂eer1(1♀)
Dolichomitus mesocentrus: ♂eer2(1♀)
Dolichomitus agnoscendus: ♂eer2(1♀)
Liotryphon punctulatus: ♂eer3(1♂), eera(2♀)
Endromopoda detrita: ♂eer2(2♀)
Scambus nigricans: ♂eer2(3♀)
Tromatobia oculatoria: ♂eer1(1♀)
Tromatobia ovivora: ♂eer1(1♀)
Schizopyga circulator: ♂eer2(1♂)
Itoplectis maculator: ♂eer1(2♀), ♂eer2(1♀)
Pimpla hypochondriaca: ♂eer1(7♂, 1♀), ♂eer2(5♂, 3♀), ♂eer3(1♀)
Pimpla flavicoxis: ♂eer1(1♂), ♂eer2(1♂, 3♀)
Pimpla connixa: ♂eer1(13♂, 10♀), ♂eer2(3♂, 3♀), ♂eer3(1♂)
Pimpla contemplator: ♂eer1(117♂, 66♀), ♂eer2(78♂, 37♀), ♂eer3(8♂, 14♀), eera(1♂)
Apechthis compuncator: ♂eer2(2♀)
Apechthis quadridentata: ♂eer2(1♀)
Deuteroxorides elevator: ♂eer1(1♂, 1♀)
Podoschistus scutellaris: ♂eer1(2♀), ♂eer2(1♀), ♂eer3(2♀)
Rhyssa persuasoria: ♂eer3(1♂)

ACAENITINAE

- Coleocentrus excitator*: ♂eer2(1♀), ♂eer3(1♀), eera(1♀)

DIPLAZONTINAE

- Diplazon pectoratorius*: ♂eer1(1♀)
Diplazon laetatorius: ♂eer1(4♀), ♂eer2(1♀)
Diplazon scutatorius: ♂eer1(1♀)
Diplazon tetragonus: ♂eer1(6♀), ♂eer2(3♀)
Syrphophilus tricinctorius: ♂eer2(1♂)
Syrphoctonus tarsatorius: ♂eer1(4♀), ♂eer2(2♀), ♂eer3(1♀)
Syrphoctonus fissorius: ♂eer1(1♀)

- Syrphoctonus pallipes*: ♂eer1(1♀), ♂eer2(1♀)
Sussaba flavipes: eera(1♂)

Commentaar

Van de 19 Pimplinae-soorten zijn er 7 (de *Dolichomitus*-, *Liotryphon*-, *Deuteroxorides*-, *Podoschistus*- en *Rhyssa*-soorten) die houtbewonende insectenlarven parasiteren. Die larven zijn daarbij vaak aangewezen op dood of minder vitaal hout en dood hout is op het landgoed Eerde inderdaad volop aanwezig.

Opvallend is verder het gigantische aantal exemplaren van *Pimpla contemplator*, dit hangt waarschijnlijk samen met het zeer talrijk optreden van een gastheer: de wintervlinder (*Operopthera brumata*) op de plaatselijke eiken.

Vermoedelijk eveneens samenhangend met de aanwezigheid van dood hout is de verrassende vondst van wel 3 exemplaren van *Coleocentrus excitator*, een zeer weinig verzamelde soort waarvan de levenswijze nog steeds niet bekend is (Zwakhals, 1989).

Literatuur

- Zwakhals, C.J., 1989. De Nederlandse Acaenitinae en de gastheer van *Acaenitus dubitator* (Hymenoptera: Ichneumonidae). — Ent. Ber., Amst. 49(2): 21-25.

COLEOPTERA - kevers

J.G.M. Cuppen, O. Vorst, Th. Heijerman, M.B.P. Drost, C. van de Sande, J. Huijbregts, H.T. Edzes, J.J.A. Blommaart, A.P. J.A. Teunissen, S.C. Langeveld, K. van den Berg, L.H. Fliervoet, A.J.A. Heetman & J. Krikken

De volgorde van de families en de soorten is zo veel mogelijk gebaseerd op Brakman (1966), de naamgeving op Lucht (1987), Lohse & Lucht (1989, 1992), Drost et al. (1992), Beenen & Winkelman (1993) en Heijerman (1993).

Door Brakman (1966) worden 3830 soorten kevers uit Nederland gemeld, waarvan 1768 soorten (46%) uit Overijssel. De onderstaande lijst vermeldt 801 taxa (±21% van de Nederlandse soorten), waarvan 148 soorten door Brakman (1966) niet voor Overijssel genoemd worden (taxa, waarvan de determinatie niet zeker is (cf of sp. in de lijst) zijn hierbij niet beschouwd). Deze nieuwe soorten worden in de lijst voorafgegaan door ^o of door een cijfer. De cijfers verwijzen naar latere publicaties waarin de soorten uit Overijssel worden gemeld, of naar persoonlijke waarnemingen: 1: Vorst, 1995; 2: Cuppen, 1993; 3: Cuppen, 1986; 4: Huijbregts, 1982; 5: Van Berge Henegouwen, 1986; 6: Turin et al., 1977; 7: Drost et al., 1992; 8: Heijerman & Van den Berg, 1995; 9: Van Stuivenberg, 1997; 10: Van Berge Henegouwen, 1985; 11: Sterrenburg, 1992; 12: Vorst, 1997; 13: Vallenduuk, 1987; 14: De Groot, 1981; ⁹⁹: persoonlijke waarnemingen O. Vorst, J. Cuppen of Th. Heij-

erman. De met ^o gemerkte soorten zijn, voor zover bekend, nog niet eerder in de provincie Overijssel verzameld; de met een ⁹⁹ gemerkte soorten zijn, voor zover bekend, wel na 1966 in Overijssel verzameld, maar nog niet gepubliceerd. Het totaal aantal "niet gepubliceerde" en "nieuwe" soorten voor de provincie bedraagt 125, waarvan 81, voor zover bekend, nog niet eerder in Overijssel waren verzameld. Bovendien genoemde aantallen "nieuwe" soorten maken duidelijk dat de Brakman lijst voor Overijssel zeker niet volledig te noemen is.

CARABIDAE (loopkevers)

Cicindela hybrida: jbel, juna
Cicindela campestris: Oarc, arr, juna, lemez
Carabus purpurascens: arr
Carabus problematicus: Oarc, eacd
Carabus granulatus: arr
Carabus nemoralis: Oarc, Obeen, eaca, juna
Calosoma inquisitor: eacd, Δeer3. Eén exemplaar van de kleine poppenrover liep versuft op een pad in eikenbos, één ander exemplaar viel spontaan uit een boom op het fietspad; daarnaast één exemplaar in een malaiseval.
Leistus spinibarbis: eaca
Leistus terminatus: eaca
Nebria brevicollis: arr, eaca, wol
Notiophilus substriatus: arr
Notiophilus biguttatus: Oarc, eaca
Elaphrus cupreus: arr, esoa, esob, juna, wolw
Elaphrus riparius: arr, esoa, esob, juna
Clivina fossor: arr, esoa, esob, wolw
Clivina collaris: esoa, esob
Dyschirius thoracicus: arr, esob
Dyschirius aeneus: arr, each, esob
⁶ *Dyschirius luedersi*: arr, each, esob
Dyschirius globosus: arr, Obeez, eaca, each, eacd, juna
Omophron limbatum: esob, juna
Bembidion lampros: eacb
Bembidion properans: esoa, esob, juna, reg
Bembidion varium: esob
Bembidion obliquum: arr, eaca, each
Bembidion bruxellense: esob
Bembidion tetracolum: arr, esoa, esob
Bembidion femoratum: arr
Bembidion quadrimaculatum: esob
Bembidion doris: arr, each, eacd
Bembidion articulatum: esob
Bembidion mannerheimi: eaca
Trechus obtusus: arr
⁶ *Oodes helopioides*: arr
^o *Badister unipustulatus*: eaca
Badister peltatus: arr
^o *Badister anomalus*: eaca
Harpalus quadripunctatus: Oarc
Harpalus rufipalpis: arr, Obeez
Stenolophus teutonius: esob
Stenolophus mixtus: arr, each, eacd, esoa, esob,

juna, wolw
Acupalpus meridianus: arr, esob
Acupalpus parvulus: arr, each, eacd, juna
Acupalpus dubius: arr, each
Acupalpus exiguus: arr, eacd
Bradycellus harpalinus: arr, each, eacd
Trichocellus placidus: arr, Obeez, eacd, wolw
Amara plebeja: Obeez, eaca, eacd
Amara similata: esob, reg, wol
Amara communis: Obeez
Amara lunicollis: Obeez
Amara aenea: arr, Obeez, eaca, esob, reg
Amara spreta: eaca, reg
Amara apricaria: wol
Poecilus lepidus: Oarc, jbel
Poecilus cupreus: wol
Poecilus versicolor: Oarc, Obeez
Pterostichus oblongopunctatus: Oarc, Obeen, juna, wolw
Pterostichus niger: arr, eaca
⁹⁹ *Pterostichus rhaeticus*: arr, eacd, wolw
Pterostichus nigrita: arr, juna
Pterostichus minor: arr, eaca, eacd, wolw
Pterostichus strenuus: arr, wolw
Pterostichus diligens: arr, Obeen, eaca, wolw
Abax parallelepipedus: Oarc
Calathus fuscipes: arr
Calathus ambiguus: jbel
Calathus melanocephalus: arr
Calathus rotundicollis: Oarc
Agonum sexpunctatum: arr, each
Agonum marginatum: arr, each, esob, juna
Agonum versutum: arr, each, eacd
Agonum viduum: arr, eaca, eacd, esoa, esob, juna
Agonum moestum: arr, eaca, esob
Agonum micans: arr
Agonum piceum: each, wolw
Agonum gracile: arr, each, eacd, wol
Agonum fuliginosum: arr, eaca, each, eacd, wolw
Agonum pelidnum: arr, eacd
Platynus albipes: arr
Platynus obscurus: arr, eaca, eacd, wolw
⁶ *Demetrias imperialis*: arr
⁶ *Dromius linearis*: lemez
Dromius quadrimaculatus: arr, juna, wol
Dromius spilotus: arr, reg
Syntomus truncatellus: Obeez
Syntomus foveatus: arr, jbel
⁶ *Odacantha melanura*: arr
HALIPLIDAE (watertreders)
⁹⁹ *Peltodytes caesus*: arr, eaca21, esob
Haliplus ruficollis: arr, eaca21, each27
⁹⁹ *Haliplus heydeni*: arr
Haliplus fluviatilis: arr, esoa, esob
Haliplus immaculatus: arr, each27, esoa, esob
⁹⁹ *Haliplus laminatus*: arr
Haliplus fulvus: arr. Er zijn weinig recente vindplaatsen van *H. fulvus*.
Haliplus flavicollis: esob

NOTERIDAE

Noterus crassicornis: arr, esoa, esob

DYTISCIDAE (waterroofkevers)

Laccophilus minutus: arr, eaca21, eacb25, eacb27, esob

Laccophilus hyalinus: arr, esoa, esob

Hyphydrus ovatus: arr, eacb25, esoa, esob

Bidessus unistriatus: eacb27, eacd

Coelambus impressopunctatus: arr, eaca21, eacb25

Hygrotus versicolor: esoa, esob

⁹⁹ *Hygrotus inaequalis*: arr, eaca21, eacb27, esob

⁹⁹ *Hygrotus decoratus*: arr, eacb25, eacb27, eacd

Suphrodytes dorsalis: arr, eaca21

⁹⁹ *Hydroporus scalesianus*: arr

Hydroporus angustatus: arr, eaca21, eacb25, eacd, wolw

Hydroporus neglectus: eacb25, wol, wolw

Hydroporus umbrosus: arr, eacb25, eacb27, eacd

Hydroporus tristis: arr, eaca21, eacb25, eacb27, eacd

Hydroporus gyllenhalii: arr, eacb25, eacb27, eacd, wol, wolw

Hydroporus palustris: arr, eaca21, eacb27, eacc

Hydroporus incognitus: wol, wolw

Hydroporus striola: eaca21

Hydroporus erythrocephalus: arr, eacb25, eacb27, eacd

Hydroporus obscurus: eacd

Hydroporus planus: arr, eaca21, eacb25, eacc, eacd

Hydroporus pubescens: arr, eaca21, eacb25, eacb27, eacd

Hydroporus memnonius: arr, eaca21, eacc

Graptodytes pictus: eacb27, esoa, esob

Agabus neglectus: eacc. Voornamelijk bekend uit de Achterhoek en Twente. Eén ♂ in een bos-greppel met kwel.

Agabus chalconatus: eaca21, eacc

Agabus montanus: eaca21, eacb25

Agabus bipustulatus: arr, eaca21, eacb25, eacb27, eacc, eacd

Agabus sturmii: arr, eaca21, eacb27, wol

Agabus uliginosus: eaca21, eacd, wol, wolw

Agabus unguicularis: arr

Agabus undulatus: arr, eaca21

Agabus labiatus: arr, eacb25, eacb27, eacd

Copelatus haemorrhoidalis: arr, eacb25, eacb27

Platambus maculatus: arr, esob. Vrij zeldzaam in Nederland. Alle exemplaren uit de benedenloop van de Regge en de Vecht.

Ilybius ater: arr, eaca21

Ilybius fuliginosus: eaca21

⁹⁹ *Ilybius subaeneus*: arr, eacb25

Ilybius aenescens: eaca21

Nartus grapii: arr

Rhantus suturalis: eaca21

Rhantus suturellus: eacd

Rhantus exsoletus: arr, eaca21, eacb27

Colymbetes fuscus: arr, eaca21, eacc

Acilius sulcatus: arr

Acilius canaliculatus: arr, eacb25

Dytiscus marginalis: arr

GYRINIDAE (schrijvertjes)

Gyrinus substriatus: eaca

HYDRAENIDAE

² *Hydraena britteni*: arr

HELOPHORIDAE

⁷ *Helophorus aequalis*: arr, eaca21, eacb25, eacb27, eacc, esob, wolw

Helophorus nubilus: esob

Helophorus arvernicus: esoa, esob. Zeldzame

soort in Nederland van de oevers van kleine rivieren. Alle exemplaren van de benedenloop van de genormaliseerde Regge.

Helophorus brevipalpis: arr, eaca21, esob

Helophorus flavipes: eacc

¹⁴ *Helophorus obscurus*: eaca21, eacb27

¹⁴ *Helophorus minutus*: arr, esob

⁹⁹ *Helophorus strigifrons*: arr

HYDROCHIDAE

Hydrochus carinatus: arr, eaca21

⁹⁹ *Hydrochus brevis*: arr

Hydrochus angustatus: arr

SPERCHEIDAE

⁹⁹ *Spercheus emarginatus*: arr

HYDROPHILIDAE (spinnende watertorren)

Coelostoma orbiculare: arr, esob

Sphaeridium bipustulatum: Obeen

⁹⁹ *Sphaeridium lunatum*: arr, Obeez

⁴ *Cercyon ustulatus*: arr, esob

Cercyon impressus: Oarc, arcn, Obeen

Cercyon melanocephalus: Oarc, arcn, arr

Cercyon marinus: arr

Cercyon bifenestratus: esoa

Cercyon lateralis: Oarc, arr, Obeen, eaca

Cercyon pygmaeus: Oarc, arr

Cercyon quisquilius: arr

Cercyon tristis: esob

Cercyon convexiusculus: arr, eaca21, eacb25, eacc

⁴ *Cercyon sternalis*: arr, eaca21, esob

Megasternum obscurum: arr

Cryptopleurum minutum: Oarc

⁰ *Cryptopleurum crenatum*: arr

Hydrobius fuscipes: arr, eaca21, eacb25, eacb27, eacc, eacd

Anacaena globulus: arr, eaca21, eacb25, eacc, esob

Anacaena limbata: arr, eaca21, eacc, esoa, esob, wol, wolw

⁵ *Anacaena lutescens*: arr, eaca21, eacb25, eacb27, eacc, eacd, esoa, esob, wolw

Laccobius minutus: arr, eaca21, esoa, esob

Laccobius bipunctatus: arr, esob

³ *Helochaeres punctatus*: arr, eacb25, eacb27, eacd, wol

⁹⁹ *Enochrus ochropterus*: arr

Enochrus quadripunctatus: arr, eaca21

- Enochrus testaceus*: arr, eacd
Enochrus affinis: arr, eaca21, eacb25, eacd
¹⁰ *Enochrus coarctatus*: arr, eacb25, eacd, wolw
Cymbiodyta marginella: arr, eaca21
Chaetarthria seminulum: esoa, esob
Hydrochara caraboides: arr, eaca21
⁹⁹ *Berosus signaticollis*: arr, eaca21, eacb25, eacb27, eacd
Berosus luridus: eacb25

SILPHIDAE (aaskevers)

- Necrophorus humator*: Oarc, Obeen, Obeez
Necrophorus vespilloides: Oarc, Obeen, Obeez
Necrophorus vespillo: Oarc, Obeen, Obeez, Δ eer1
Thanatophilus rugosus: Oarc, Obeen, Obeez
Thanatophilus sinuatus: Oarc, Obeen, Obeez, eaca
Oceoptoma thoracica: Oarc, Obeen, eacc
Blitophaga opaca: eacc
^o *Xylodrepa quadripunctata*: arr, besv, eaca, Δ eer1, eera, esob. Opvallend groot aantal waarnemingen van deze in bomen op harige rupsen jagende aaskever. De soort lijkt de laatste jaren weer in aantallen toe te nemen.
Silpha tristis: arr, Obeez
Phosphuga atrata: Obeen, wol

CHOLEVIDAE

- Ptomaphagus medius*: Obeen
Nargus velox: Obeen, wolw
Sciodrepoides watsoni: Oarc, Obeen, Obeez, Δ eer1, Δ eer3
Sciodrepoides fumatus: Oarc, Obeen, Obeez, eaca
Catops subfuscus: Oarc, Obeen
Catops coracinus: Oarc
^o *Catops kirbyi*: Obeen
Catops chrysomeloides: Obeen, Obeez
Catops nigrita: Oarc, Obeen, Obeez
^o *Catops westi*: Oarc, Obeen

LEIODIDAE

- Anisotoma humeralis*: Δ eer1
^o *Amphicyllis globus*: Oarc
Agathidium laevigatum: Oarc, eaca
Agathidium rotundatum: eaca

CLAMBIDAE

- Clambus armadillo*: esob

SCYDMAENIDAE

- ¹² *Euthia plicata*: eaca
¹² *Neuraphes elongatulus*: wolw
Stenichnus scutellaris: eaca, esoa, wolw
Stenichnus collaris: wolw
Euconnus hirticollis: arr, eaca, wolw

CORYLOPHIDAE

- Orthoperus* sp.: eaca

PTILIIDAE

- ⁹⁹ *Ptenidium fuscicorne*: arr, esob
^o *Ptenidium pusillum*: arr
Ptenidium nitidum: arr, eaca
Ptiliolum fuscum: eaca

- Acrotrichis atomaria*: wolw

- ⁹⁹ *Acrotrichis sitkaensis*: arr, esob. Door Jansen & Van Heijnsbergen (1986) voor het eerst uit Nederland gemeld uit Naarden en Bussum. Algemene soort van oevers, o.a. gemeld van de zomervergaderingen te Vierhouten en Terschelling (Cuppen et al., 1996, 1997).

- ^o *Acrotrichis henrici*: arr. Voor het eerst uit Nederland gemeld door Jansen & Van Heijnsbergen (1986) van de oever van een vijver te Bussum. Nadien vrij vaak verzameld, o.a. ook op Terschelling (Cuppen et al., 1997).

- ^o *Acrotrichis intermedia*: eaca, wolw

- ^o *Acrotrichis silvatica*: Oarc, eaca. Voor het eerst uit Nederland gemeld uit potvallen met vis bij het Naardermeer (Vorst & Cuppen, 1996). Nadien ook verzameld in potvallen op de Elspeetsche Heide tijdens de zomervergadering te Vierhouten (Cuppen et al., 1996).

- ^o *Acrotrichis brevipennis*: arr

- ^o *Acrotrichis cognata*: eaca. Door Jansen & Van Heijnsbergen (1986) voor het eerst uit Nederland gemeld uit een hoop hooi en rotte honingzwammen te Bussum. Nadien ook verzameld in potvallen op de Elspeetsche Heide (Cuppen et al., 1996).
Acrotrichis dispar: arr, eaca

SCAPHIDIIDAE

- Scaphidium quadrimaculatum*: arr
Scaphisoma agaricinum: arr, eaca

STAPHYLINIDAE (kortschildkevers)

- Phloeochara subtilissima*: arr, eaca

- ^o *Proteinus atomarius*: Oarc
Eusphalerum torquatum: lemz

- Eusphalerum minutus*: arr

- ^o *Phyllodrepa floralis*: lemz

- ^o *Phyllodrepa ioptera*: eaca

- Omalium rivulare*: Obeen

- Lesteva sicula heeri*: arr

- Carpelimus rivularis*: esob

- Carpelimus subtilicornis*: esob

- Carpelimus subtilis*: esob

- Anotylus rugosus*: arr, esoa, esob

- Anotylus sculpturatus*: Oarc, arcn, arr, Obeen, Obeez

- Oxytelus piceus*: juna

- Platystethus arenarius*: esoa

- Bledius pallipes*: esob

- Oxyporus rufus*: Δ eer3

- Stenus comma*: arr, esob

- Stenus juno*: arr, esoa, esob

- Stenus bimaculatus*: arr, esob

- Stenus boops*: arr, eaca, esoa, esob

- ⁹ *Stenus incrassatus*: arr

- Stenus melanarius*: arr, eacb

- Stenus canaliculatus*: esob

- Stenus nitens*: arr

- Stenus latifrons*: arr, eacb, eacd, wol

- Stenus cicindeloides*: arr, eaca, eacb, esob

- ⁹ *Stenus fornicatus*: arr, eacb

- Stenus binotatus*: arr
Stenus nitidusculus: arr
Stenus bifoveolatus: arr, each, wol, wolw
Stenus impressus: wolw
^o *Euaesthetus ruficapillus*: arr
^o *Astenus immaculatus*: esoa
Rugilus rufipes: Oarc, eaca, eacd, wolw
^o *Medon piceus*: Obeen, eaca
Lathrobium terminatum: arr, eacd
Lathrobium elongatum: eacd, wolw
Lathrobium fulvipenne: arr, esoa, esob
Lathrobium brunnipes: arr, eacd, wolw
Lathrobium fovulum: esob, wolw
Leptacinus formicetorum: eaca
Xantholinus linearis: arr
Xantholinus longiventris: eacc
Othius punctulatus: Obeen
Erichsonius cinerascens: arr, eacd
Philonthus splendens: Oarc, arr, Obeen
Philonthus laminatus: eacc
Philonthus politus: eaca
Philonthus succicola: Oarc, Obeen
Philonthus tenuicornis: eacc
Philonthus atratus: esoa
Philonthus sanguinolentus: arr
Philonthus decorus: wolw
Philonthus cognatus: eacc
Philonthus carbonarius: Δeer3
Philonthus varians: Oarc, Obeen
^o *Philonthus alpinus*: arr. Voor het eerst uit Nederland gemeld door Vorst (1992) uit Baarn, Amsterdamse Waterleidingduinen, Lexmond en Valkenburg. Mogelijk niet zeldzaam.
Philonthus fimetarius: Oarc, Obeen
Philonthus cf sordidus: eaca
^o *Philonthus corvinus*: arr
Philonthus quisquiliarius: esoa
Philonthus nigrita: arr, eacd
Philonthus micans: arr
Philonthus rubripennis: esob
Philonthus marginatus: Oarc, Obeen
Gabrius splendidulus: eaca
Gabrius trossulus: arr, wolw
Ontholestes murinus: arr, Obeez
Creophilus maxillosus: eaca
Quedius cf fuliginosus: arr
Quedius molochinus: Obeez
Quedius fumatus: wolw
Mycetoporus lepidus: Oarc, eacc
^o *Mycetoporus punctus*: Δeer3
Mycetoporus splendidus: wolw
Sepedophilus testaceus: arr, eaca
^o *Sepedophilus marshami*: Obeen. Vrij algemene soort die voor het eerst uit Nederland gemeld werd door Berger & Poot (1970).
Tachyporus obtusus: eacc
Tachyporus solutus: eaca, each, eacc, esoa
Tachyporus chrysomelinus: eacd, Δeer3
¹¹ *Tachyporus dispar*: esoa
Tachyporus transversalis: arr
^o *Tachinus lignorum*: arr, esoa, juna
^o *Tachinus proximus*: Oarc
Tachinus humeralis: Oarc, Obeen
Tachinus pallipes: Oarc
Tachinus signatus: Oarc, arcn, arr, eacc
Tachinus laticollis: Oarc, arcn
Tachinus marginellus: Oarc, Obeen
Tachinus corticinus: esob
Cypha sp.: arr
⁹⁹ *Deinopsis erosa*: arr
Gymnusa brevicollis: eacd
Myllaena dubia: arr
Myllaena intermedia: arr
⁹⁹ *Myllaena gracilis*: wolw
Myllaena minuta: arr, wolw
Oligota pusillima: esob
Hygronoma dimidiata: arr, wol
^o *Gyrophana strictula*: eaca
Autalia rivularis: eaca
Gnypeta carbonaria: arr
Amischa analis: each, esob
⁹⁹ *Amischa soror*: arr
Geostiba circellaris: eaca, wolw
Dinaraea aequata: eacd
Pachnida nigella: arr
Acrotona pygmaea: arr
Atheta harwoodi: eaca
Atheta crassicornis: eaca
Atheta graminicola: arr
Atheta atramentaria: arr
^o *Atheta macrocera*: arr
^o *Atheta canescens*: eaca
^o *Atheta sordidula*: arr, esoa
Atheta celata: arr
Atheta fungi: arr, each, eacd, esoa, wolw
Drusilla canaliculata: Obeez
^o *Zyras funestus*: Obeez
Tinotus morion: Obeen
^o *Phloeopora corticalis*: wol
Calodera riparia: eacd
^o *Dinarda hagensii*: eaca
^o *Meotica pallens*: esob
⁹⁹ *Deubelia picina*: arr
⁹⁹ *Ocyusa maura*: arr
^o *Hygropora cunctans*: eacd
Oxypoda sp.: Oarc
Oxypoda elongatula: arr, eacd, wolw
^o *Oxypoda procerula*: arr
Aleochara curtula: Oarc, Obeen, Obeez, eaca
Aleochara intricata: eaca
PSELAPHIDAE
Biblopectus ambiguus: arr
Brachygluta fossulata: wolw
¹ *Rybaxis longicornis*: arr
¹ *Bryaxis bulbifer*: arr
Pselaphus heisei: Obeez
HISTERIDAE (spiegelkevers)
Saprinus semistriatus: Oarc, Obeen, Obeez, eaca

- Saprinus subnitescens*: Obeez. Zeldzame soort.
Saprinus aeneus: Oarc, Obeen, Obeez, eaca
Gnathonus nannetensis: Obeen
- 13 *Dendrophilus pygmaeus*: eaca. De algemeenste mierengast binnen deze familie (Vallenduuk, 1987) werd aangetroffen in een nest van *Formica exsecta*.
- 99 *Paromalus flavicornis*: arr, wol
Hister unicolor: Oarc, arr, Obeen
- 99 *Hister bissexstriatus*: juna
Margarinotus striola: Oarc, Obeen, eaca
Margarinotus merdarius: Obeen, eaca
Margarinotus brunneus: Oarc, eaca
- 99 *Margarinotus purpurascens*: eaca
99 *Margarinotus ventralis*: Oarc, arr, Obeen, eaca
Margarinotus carbonarius: arr, Obeez
- o *Hetaerius ferrugineus*: eaca. Ook de zeldzaamste mierengast werd verzameld in een nest van *Formica exsecta*. De soort is voornamelijk bekend van Limburg, de Veluwe, de Utrechtse Heuvelrug en het Gooi (Vallenduuk, 1987).

CANTHARIDAE (soldaatjes)

- Cantharis fusca*: arr, eaca, eacd, Δ eer3
Cantharis obscura: arr, eacd, Δ eer1, Δ eer3
Cantharis nigricans: arr, eacc, Δ eer3, esoa
Cantharis pellucida: eaca, eacc, Δ eer3, esoa
Cantharis livida: arr, eaca, eacd, Δ eer1, Δ eer3
Cantharis decipiens: arr, eacc, eacd, Δ eer3, esoa
Rhagonycha testacea: esoa
Rhagonycha limbata: arr, eacd, Δ eer3, esoa, juna
Rhagonycha lignosa: arr, eaca, eacc, Δ eer3, eng, lem
- o *Rhagonycha gallica*: eacc, Δ eer3, esob. Deze soort wordt door Dahlgren (1979) zonder nadere aanduiding uit Nederland gemeld. Tijdens de zomervergadering 1994 verzameld in de Malpiebeemden (Cuppen et al., 1995).
- Malthodes pumilis*: arr

MALACHIIDAE

- Malachius aeneus*: eaca, eacd, eera
Malachius bipustulatus: arr, eaca, eacc, eacd, Δ eer1, Δ eer3, esoa, esob
Cordylepherus viridis: eacd
- o *Cerapheles terminatus*: juna
o *Anthocomus coccineus*: wol

MELYRIDAE (bastaardweksschilden)

- Dasytes niger*: eacd, reg
- 99 *Dasytes caeruleus*: eaca, eacc
Dasytes aerosus: arr, juna, reg
Dasytes plumbeus: arr, eaca, eacc, eacd, reg
Dolichosoma lineare: juna

CLERIDAE

- o *Necrobia violacea*: eaca

ELATERIDAE (kniptorren)

- Agrypnus murina*: arr, esoa, juna, lemn, reg
Ampedus sanguineus: arr, been, eaca, eacc
Ampedus pomonae: arr
Ampedus pomorum: dod, eaca, eacc, Δ eer3
Ampedus balteatus: arr, eacc, eng, esob

- Dicronychus cinereus*: eaca, eacd, Δ eer1, eng, juna, lemm, reg
Melanotus rufipes: eaca, Δ eer3, lem, wol
Cidnopus pilosus: juna
Cidnopus aeruginosus: eng
Cidnopus minutus: esoa, reg
Hemicrepidius niger: arr, eera, juna, reg
Athous haemorrhoidalis: arr, eaca, eacc, eacd, Δ eer1, eng, esoa, esob, juna, lem, reg
Athous subfuscus: Oarc, arr, eaca, eacc, eacd, Δ eer3, esoa, esob, juna, wol
Selatosomus aeneus: juna, lemm
Prosternon tessellatum: arr, eaca, eera, esob, juna, lem, reg
- 99 *Hypoganus inunctus*: jbel
Agriotes aterrimus: arr, Obeen, eaca, eacc, eera, Δ eer3, juna, reg
Agriotes lineatus: eng
Agriotes obscurus: esoa
Dalopius marginatus: arr, eaca, eacc, eacd, Δ eer1, Δ eer3, esoa, juna, lem, reg
Sericus brunneus: eacd
Denticollis linearis: arr, eaca, eacc, Δ eer1, juna, reg

EUCNEMIDAE

- o *Melasis buprestoides*: arr

THROSCIDAE

- Triaxagus dermestoides*: Oarc, Obeen, Obeez, eaca, eacb, eng, esoa

BUPRESTIDAE (prachtkevers)

- Agrilus* sp.: eacc
Agrilus cyanescens: eacc
Agrilus angustulus: eaca
Trachys minutus: eacc, reg

SCIRTIDAE

- Microcara testacea*: eacc, eng
Cyphon coarctatus: arr, eaca, eacd, eng, juna
Cyphon variabilis: arr, eacb
Cyphon phragmiteticola: arr
Cyphon pubescens: arr, esob, wolw
Cyphon padi: arr, eacd, esob, juna, wolw
Cyphon hilaris: eng

DRYOPIDAE

- Dryops ernesti*: esob
Dryops luridus: arr, esob

GEORISSIDAE

- Georissus crenulatus*: esoa, esob

HETEROCERIDAE

- Heterocerus marginatus*: esob
Heterocerus hispidulus: esob
Heterocerus intermedius: esoa. Zeldzame soort van beekoevers in Oost-Nederland (Van Strien, 1980). Een mannetje van de oever van de benedenloop van de Regge.

DERMESTIDAE

- 99 *Dermestes murinus*: Obeen, Obeez
Dermestes undulatus: Oarc, Obeen

BYRRHIDAE

- Simplocaria semistriata*: esob

- Byrrhus pustulatus*: juna
Byrrhus pilula: Obeez
^o *Curimopsis nigrita*: Obeez. Sterrenburg (1992) meldde *C. nigrita* voor het eerst uit Nederland uit potvallen op de Kralose Heide te Drenthe. Vervolgens ook verzameld bij de IJsbaan van Ansen tijdens de zomervergadering van 1992 (Cuppen et al., 1993).

BYTURIDAE

- Byturus ochraceus*: ♂eer1
Byturus tomentosus: eacc, eacd, reg

KATERETIDAE

- ^o *Kateretes rufilabris*: esob, juna
Brachypterus glaber: arr, eacc, eacd, esoa, esob, juna
Brachypterus urticae: arr, eacc, eacd, esoa, esob, juna
Brachypterus pulicarius: arr, lemjz

NITIDULIDAE

- Meligethes* sp.: eacc
Meligethes aeneus: arr, eaca, eacc, eacd, esob, juna, lemjz
Meligethes viridescens: lemjz
Nitidula bipunctata: eaca
Omosita depressa: Oarc, Obeen
^o *Omosita discoidea*: Oarc, Obeen, eacb
Omosita colon: Obeez, eaca
Epuraea depressa: ♂eer1
Epuraea marseuli: esob
Soronia grisea: ♂eer3
Cychramus luteus: eacc
Glischrochilus hortensis: Oarc
Glischrochilus quadripunctatus: wol

RHIZOPHAGIDAE

- Rhizophagus depressus*: wol
Rhizophagus bipustulatus: Oarc, arr, Obeen, eaca
^o *Rhizophagus dispar*: eaca

CUCUJIDAE

- ⁹⁹ *Psammoecus bipunctatus*: arr, reg
Uleiota planata: arr, wol

LAEMOPHLOEIDAE

- Cryptolestes corticinus*: eacd

EROTYLIDAE

- Tritoma bipustulata*: arr, eaca
Triplax russica: arr, Obeen, eaca
⁹⁹ *Dacne bipustulata*: arr

CRYPTOPHAGIDAE

- ^o *Telmatophilus typhae*: arr, eng
Micrambe villosus: lemjz
Cryptophagus dentatus: arr, eaca, eacd
Cryptophagus cf pilosus: Obeen
Atomaria mesomela: arr, wol
⁹⁹ *Atomaria basalis*: arr
Atomaria atricapilla: arr
Atomaria testacea: eaca

PHALACRIDAE

- Olibrus aeneus*: eaca
^o *Olibrus affinis*: eacd, lemjz
^o *Olibrus liquidus*: cera

- Stilbus testaceus*: juna

LATRIDIIDAE

- Stephostethus lardarius*: arr, eng, juna
Aridius nodifer: Obeen, eaca
Enicmus transversus: arr, Obeen, eacc
^o *Enicmus rugosus*: Oarc, Obeen
Dienerella elongata: eaca
Corticaria impressa: Obeez
Corticaria gibbosa: arr, eaca, eacb, eacc, eacd, eera, esoa, esob, juna, lemjz
Corticaria fuscata: eacc

MYCETOPHAGIDAE

- Litargus connexus*: arr

COLYDIIDAE

- Bitoma crenata*: arr, wol

CERYLONIDAE

- Cerylon histeroides*: eaca

COCCINELLIDAE (lieveheersbeestjes)

- Subcoccinella vigintiquatuorpunctata*: eng, esob
⁹⁹ *Coccidula rufa*: arr, esob, juna, reg
Rhyzbobius litura: reg
Rhyzbobius chrysomeloides: juna, lem, lemjz, reg
Scymnus auritus: juna, lem
^o *Scymnus rubromaculatus*: lemjz
⁹⁹ *Anisosticta novemdecimpunctata*: arr, juna, reg
Aphidecta oblitterata: juna, lem
Tytthaspis sedecimpunctata: arr, eaca, reg
Adalia decempunctata: arr, eaca, eacc, juna, reg
Adalia bipunctata: arr, eaca, eacd, eera, juna, reg, wol
Coccinella septempunctata: arr, eacc, eacd, ♂eer1, ♂eer3, esoa, juna, lem, lemjz
Coccinella quinquepunctata: ♂eer3
Coccinella undecimpunctata: eacd, juna, lem, lemjz, reg
Oenopia conglobata: juna, lem
^o *Harmonia quadripunctata*: juna
Myrrha octodecimguttata: juna
Calvia quatuordecimguttata: arr, eaca, juna, lem, reg
Propylea quatuordecimpunctata: arr, eaca, eacb, eacc, eacd, eng, ♂eer1, ♂eer3, esoa, juna, lem, lemn, reg
Myzia oblongoguttata: arr, dod, eacd, lem
Anatis ocellata: arr, dod, eacd, eera
Halyzia sedecimguttata: arr
Psyllobora vigintiduopunctata: eng, esoa, esob, reg
Chilocorus bipustulatus: juna, lem
Exochomus quadripustulatus: arr, eaca, juna, lem, reg

SPHINDIDAE

- Arpidiphorus orbiculatus*: eacb, eacd

CISIDAE

- ^o *Cis nitidus*: eacd
Cis boleti: arr
Cis hispidus: arr
Cis alni: juna
Cis pygmaeus: arr

- Ennearthron cornutum*: eacb
ANOBIIDAE (klopkevers)
Xestobium rufovillosum: arr
Ernobius nigrinus: eacd
Ptilinus pectinicornis: arr
^o *Dorcatoma dresdensis*: juna
PTINIDAE (diefkevers)
Ptinus rufipes: eacd
Ptinus dubius: juna
OEDEMERIDAE
Oedemera lurida: eaca, eng, gie, reg
SALPINGIDAE
Rhinosimus planirostris: arr
PYROCHROIDAE (vuurkevers)
Pyrochroa coccinea: arr, dod, eacd, $\triangle$ eer3
Pyrochroa serraticornis: arr
ADERIDAE
Aderus nigrinus: Obeen
ANTHICIDAE
⁹⁹ *Notoxus monoceros*: eng
MORDELLIDAE
^o *Mordella holomelaena*: eacc, reg
SCRAPTIIDAE
Anaspis humeralis: eacd, $\triangle$ eer3, esob
Anaspis frontalis: eacc, eacd, $\triangle$ eer3, esob
Anaspis thoracica: arr, eaca, eacc, eacd
Anaspis maculata: Oarc, Obeen, eaca, eacd, eera, $\triangle$ eer3, esob, juna
Anaspis regimbarti: eacd
Anaspis flava: eacd
MELANDRYIDAE
^o *Orchesia micans*: arr
^o *Orchesia undulata*: eacc
Melandrya caraboides: arr, each, eera, $\triangle$ eer3
LAGRIIDAE
^o *Lagria atripes*: eacc
Lagria hirta: esob
ALLECULIDAE
Pseudocistela ceramboides: jbel
Mycetochara linearis: eaca, eacc
TENEBRIONIDAE (zwartlijven)
Crypticus quisquilius: arr, juna
^o *Diaperis boleti*: eaca, eacd, dod, wol. Deze rood-zwart getekende zwartlijf wordt de laatste jaren opvallend vaak waargenomen in berkenzwammen.
Scaphidema metallicum: Oarc, arr, eaca
⁹⁹ *Nalassus laevioctostriatus*: each, esob, juna, wol
TROGIDAE
^o *Trox sabulosus*: eaca
GEOTRUPIDAE
^o *Anoplotrupes stercorosus*: Oarc, arr
Trypocopris vernalis: Oarc, Obeen, Obeez, juna
SCARABAEIDAE (bladspruitkevers)
Onthophagus similis: Oarc, arcn, arr, Obeen, Obeez, juna
Onthophagus coenobita: Oarc, Obeen, Obeez
^o *Odontaeus armiger*: $\triangle$ eer3. Zeldzame soort in het zuidoosten van Nederland, voornamelijk Limburg en Gelderland. De laatste waarneming dateert van 1960 uit Montfort (Pijpers, 1981).
Aphodius erraticus: arr, juna
Aphodius fossor: arr, juna
Aphodius haemorrhoidalis: arr
Aphodius rufipes: Oarc
Aphodius distinctus: Oarc, arcn, Obeen, juna
Aphodius prodromus: arcn, arr, juna
Aphodius sphacelatus: Oarc, arcn
Aphodius pusillus: Oarc, arcn, juna
Aphodius coenosus: Oarc, arcn, juna
Aphodius fimetarius: arr, juna
Aphodius ater: arcn, arr, juna
Aphodius granarius: arr
Oxyomus sylvestris: arr
Melolontha melolontha: arr, lemn, reg, wol, wolo
Phyllopertha horticola: arr, $\triangle$ eer1, $\triangle$ eer3, juna, wol
CERAMBYCIDAE (boktorren)
Arhopalus rusticus: esob. Uitsluitend de dek-schilden in dode, rechtopstaande *Pinus*.
Obrium brunneum: arr
Grammoptera ruficornis: arr, $\triangle$ eer1, $\triangle$ eer3, esob, gie, juna, reg
Alosterna tabacicolor: $\triangle$ eer3, wol
Strangalia melanura: arr, wol
Strangalia nigra: $\triangle$ eer1, esob, juna
Molorchus minor: Oarc, Obeen
Phymatodes testaceus: jbel
Phymatodes alni: arr, eaca, each, eacd, juna
Pyrrhidium sanguineum: eacd, jbel
Clytus arietis: arr, eaca, eera, $\triangle$ eer3, eerb, eng, juna, wol,
^o *Pogonocherus hispidus*: eacd
Leiopus nebulosus: arr, eerc, esob, reg. Eén exemplaar werd gekweekt uit schors *Quercus*.
Agapanthia villosoviridescens: eera, juna, reg
Tetrops praeusta: arr, each, eacd, $\triangle$ eer1, $\triangle$ eer3, eng, juna, reg
CHRYSOMELIDAE (bladhaantjes)
^o *Donacia clavipes*: eacb
Donacia semicuprea: arr, juna, wol
Donacia cf marginata: arr, juna
Plateumaris sericea: juna
Oulema gallaeciana: eaca
⁹⁹ *Oulema duftschmidi*: reg. Recent afgesplitst van *Oulema melanopus*. Deze soort werd voor het eerst uit Nederland gemeld door Beenen & Winkelman (1992). Zeer waarschijnlijk is *O. duftschmidi* algemeen in geheel Nederland.
Cryptocephalus coryli: eera
Cryptocephalus sexpunctatus: eera
^o *Cryptocephalus bipunctatus*: arr
Cryptocephalus nitidus: arr, each, juna
Cryptocephalus labiatus: eng
^o *Bromius obscurus*: eaca, eera, wol
Chrysolina polita: arr, eng, juna, reg
Chrysolina fastuosa: eera, reg
Gastrophysa polygoni: eera, reg
Gastrophysa viridula: arr, eacd, esob, wol

- Phaedon cochleariae*: arr
Phaedon armoraciae: arr
Hydrothassa glabra: eera
Plagioderia versicolora: reg
^o *Linaeidea aenea*: eacd
Gonioctena viminalis: eacb, eacd, eera
Gonioctena olivacea: lemmz, reg
Phratora vulgatissima: arr, Δeer3, eng, juna
Galerucella nymphaeae-complex: arr
Galerucella grisescens: arr, eng
Galerucella californiensis: arr
Galerucella pusilla: arr, esob, juna
Lochmaea caprea: eaca, eacd, eng
^o *Lochmaea crataegi*: reg
Luperus longicornis: eng
Agelastica alni: arr, wol
Phyllotreta undulata: arr, eacd
Phyllotreta dilatata: arr, juna
Phyllotreta striolata: arr
Phyllotreta flexuosa: arr
Phyllotreta ochripes: arr
Phyllotreta exclamationis: arr, esob
Aphthona nonstriata: arr, juna
Altica sp.: eacd, eng
^o *Altica aenescens*: eaca, eacd
Lythraea salicariae: eacd
Asiorestia transversa: eng
Hippuriphila modeeri: esob
Crepidodera fulvicornis: Δeer3, eng
Crepidodera aurata: eng
Epitrix pubescens: arr, Obeen, eacd
Mantura chrysanthemi: juna, reg
Chaetocnema concinna: eacd
Chaetocnema mannerheimi: arr
Chaetocnema arida: esob
Chaetocnema hortensis: eacb, eacd, eera, esob, eera, juna
Apteropeda orbiculata: esob
^o *Cassida viridis*: wol
Cassida nebulosa: reg
Cassida rubiginosa: arr, eaca, eacd, juna, reg, wol
Cassida stigmatica: gie
Cassida vittata: juna
BRUCHIDAE
Bruchidius villosus: lemmz, reg
ANTHRIBIDAE
Brachytarsus nebulosus: eacd, Δeer1
CURCULIONIDAE (snuitkevers)
Otiorynchus singularis: arr, lemmz, reg
Otiorynchus ovatus: arr, reg
Phyllobius sp.: eacd
Phyllobius oblongus: arr, juna
Phyllobius argentatus: eaca, eacc, eera, esoa, juna, reg, wol
Phyllobius pyri: arr, Obeez, eaca, eacb, eng, esoa, gie, juna, reg, wol
Phyllobius viridearis: arr, eaca, eacd, eera, eng, esoa, esob, gie, lemmz, reg, wol
Phyllobius calcaratus: arr, eaca, eacc, eera, Δeer3, eng, juna, reg, wol
Phyllobius pomaceus: arr, eaca, esoa, gie, juna, reg, wol
Phyllobius maculicornis: arr, gie, juna, lemmz, reg
Polydrusus sericeus: arr, eng, reg
Polydrusus cervinus: arr, eaca, eacb, eacd, eera, eng, gie, juna, lemmz, reg, wol
Brachysomus echinatus: juna
Strophosoma melanogrammum: arr, eaca, eera, juna, lemmz, reg, wol
Strophosoma capitatum: arr, eaca, eacb, eacc, Δeer3, juna, lemmz, wol
^o *Strophosoma fulvicorne*: eera
Strophosoma sus: eacb
Philopodon plagiatum: arr, gie, juna, reg, wol
Sitona regensteniensis: lemmz
Sitona lineatus: eaca, reg
Sitona lepidus: eacd
Chlorophanus viridis: gie, wol
^o *Lixus iridis*: arr
Hypera adspersa: arr
Hypera suspiciosa: reg
Alophus triguttatus: arr
Hylobius abietis: arr, esob, wolo
^o *Magdalis rufa*: lemmz
Magdalis memnonia: lem
Magdalis duplicata: dodo, juna
Magdalis cerasi: arr, eacc, eera, juna, lemmz, reg
Magdalis flavicornis: eaca, eacc, reg
^o *Magdalis nitidipennis*: reg
Magdalis ruficornis: arr, eacc, eera, gie, juna, reg, vil, wol
Tanysphyrus lemnae: arr, eaca, eacb, esob
⁹⁹ *Hydronomus alismatis*: arr
Bagous limosus: arr
⁹⁹ *Bagous puncticollis*: arr
Bagous glabrostris: arr
Pelenomus comari: arr
Pelenomus quadrituberculatus: arr, gie
Pelenomus quadricorniger: juna
Rhinoncus castor: arr, gie, juna, wol
Rhinoncus bruchoides: esoa, reg
Rhinoncus pericarpus: arr, eaca, eacc, eacd, eera, esoa, gie, juna, reg, wol
Rhinoncus inconspicuous: reg
Rhinoncus perpendicularis: arr, eaca, lemmz, reg
Poophagus sisymbrii: arr
Tapinotus sellatus: juna
Aleutes epilobii: eng
Nedyus quadrimaculatus: arr, eaca, eacd, esoa, esob, gie, juna, reg, wol
^o *Coeliasites lamii*: eera
Coeliodes erythroleucos: eacc, eera, gie, juna, reg
Coeliodes rubicundus: eera
⁹⁹ *Coeliodes dryados*: eacc
^o *Trichosirocalus troglodytes*: arr, eacd, eera, eng
⁸ *Sirocalodes mixtus*: arr, eaca, eacb, eacc, eacd, eera, eng, esoa, juna, reg, wol. Door Heijerman & Van den Berg (1995) voor het eerst gemeld uit

Nederland, o.a. van Overijssel. Door de uitbreiding van de voornaamste voedselplant, *Corydalis claviculata*, ten gevolge van verzuring tegenwoordig vrij algemeen.

- Microplontus millefolii*: reg
- ⁹⁹ *Microplontus rugulosus*: eaca
- Datonychus angulosus*: reg
- Datonychus melanostictus*: arr, eaca, reg
- ⁹⁹ *Parethelcus pollinarius*: arr
- Ceutorhynchus* sp.: arr
- Ceutorhynchus floralis*: arr, eaca, esob, gie, juna, reg, wol

- Ceutorhynchus pyrrhorhynchus*: reg
- ° *Ceutorhynchus pleurostigma*: eacc
- Ceutorhynchus querceti*: wol
- Ceutorhynchus rapae*: reg
- Ceutorhynchus assimilis*: arr, eacc, eera
- Ceutorhynchus cochleariae*: arr
- Ceutorhynchus scapularis*: esob, juna, reg
- Ceutorhynchus erysimi*: eacd, esob, juna, reg
- Curculio venosus*: eacc, eacd
- Curculio glandium*: eacc, eacd, gie, wol
- Curculio villosus*: gie
- Curculio crux*: reg
- Curculio salicivorus*: eacd, eng, reg, wol
- Curculio pyrrhoceras*: Obeen, eaca, eacc, juna, wol

- Brachonyx pineti*: eacc
- ⁹⁹ *Furcipes rectirostris*: Oeer3, lemez, wol
- Anthonomus rubi*: eacc, reg
- Anthonomus pedicularius*: reg
- ° *Ellescus infirmus*: reg
- Sibinia pyrrhodactyla*: arr, juna
- Cionus tuberculosus*: eaca
- Tychius* cf *lineatulus*: juna
- Tychius picirostris*: arr, eaca, eacc, eacd, juna, lemez, reg, wol

- ° *Mecinus janthinus*: reg
- ° *Gymnetron linariae*: reg
- Rhynchaenus jota*: eng
- Tachyerges salicis*: eng, reg
- Tachyerges stigma*: eng, reg
- Rhampus pulicarius*: arr, eacc, eacd, esob, juna, reg, wol
- ° *Rhampus oxyacanthae*: arr, reg
- Cryptorhynchus lapathi*: reg
- Grypus brunnirostris*: juna
- Notaris acridulus*: arr, eacb, esoa, esob, juna, reg
- ° *Dorytomus dejeani*: juna
- Dorytomus taeniatus*: reg
- Dorytomus melanophthalmus*: eng, reg

APIONIDAE

- Oxystoma cerdo*: reg
- Perapion violaceum*: arr, eacd, eng, esoa, reg, wol
- Perapion curtirostre*: arr, eacd, eera, eng, esoa, juna, reg, wol
- ° *Perapion marchicum*: arr
- Ceratapion* sp.: juna
- ⁹⁹ *Acanephodes onopordi*: arr, eaca, reg

- ⁹⁹ *Omphalapion hookeri*: eaca
- Exapion fuscirostre*: juna, lemez, reg, wol
- Apion haematodes*: arr, juna
- Apion cruentatum*: arr
- Apion frumentarium*: eaca, esoa, reg, wol
- Apion rubens*: arr, eng
- Protapion fulvipes*: eacc, eacd, juna, reg, wol
- Protapion assimile*: eacd
- Eutrichapion viciae*: reg
- Ischnopterapion virens*: eaca
- Trichapion simile*: eacc, eng, esob, juna, wol

ATTELABIDAE

- Apoderus coryli*: arr
- Attelabus nitens*: eaca, juna, wol
- Byctiscus betulae*: reg
- Deporaus betulae*: eaca, Oeer3
- Rhynchites auratus*: arr, junb
- ° *Caenorhinus germanicus*: eng
- Caenorhinus pauxillus*: eacc
- Caenorhinus aequatus*: arr, juna, reg
- Lasiorrhynchites sericeus*: juna
- Pselaphorrhynchites tomentosus*: arr, reg
- Pselaphorrhynchites longiceps*: eng
- Pselaphorrhynchites nanus*: arr, eaca, eng, reg

NEMONYCHIDAE

- ° *Rhinomacer attelaboides*: juna

SCOLYTIDAE

- Hylastes brunneus*: esob
- Blastophagus piniperda*: esob
- Pityophthorus* cf *lichtensteini*: juna. In vermolmden stronk van *Pinus*.

Commentaar

Ook dit jaar waren de weersomstandigheden tijdens de zomervergadering gunstig te noemen. Alle dagen scheen de zon volop bij temperaturen van vooraan in de 20°C, maar op zondag begon de dag relatief koud en bleef de wind de gehele dag nogal stormachtig. De nachttemperaturen waren normaal voor de tijd van het jaar en er verschenen, naast vlin-ders, muggen en angeldragers, veel meikevers (*Melolontha melolontha*) op de lakens bij de lichtvallen. Door het grote aantal in kevers geïnteresseerde deelnemers konden ook dit jaar weer zeer veel waarnemingen van kevers worden gedaan, resulterende in 801 taxa, duidelijk meer dan het record van Ters-chelling van verleden jaar (727), terwijl toen één dag langer verzameld werd.

De voornaamste coleopterologische activiteiten hebben dit jaar plaatsgevonden in de volgende deel-gebieden:

- 1 Arriën Koeland. Een groot rivierduincomplex ten zuiden van de Vecht begrensd door een oude Vecht-meander. In het complex is het zandige, droge, schrale rivierduingrasland met opslag van *Crataegus* en *Prunus spinosa* het meest opvallende landschapselement. Enkele hooi- en weilanden zijn wat voedselrijker en vochtiger. Daarnaast liggen in het gebied enkele meso- tot eutrofe poelen

met een kruidenrijke vegetatie. Langs de randen van de Vecht-arm groeit een *Alnus-Salix*-struweel met veel *Quercus robur*. De meeste bijzonderheden werden hier verzameld op één solitaire, dode, rechtstaande *Quercus robur* met nog enige schorsresten en enkele kleine houtzwammen. De zwammen werden bewoond door o.a. *Triplax ruscica*, *Dacne bipustulata* en enkele *Cisidae*. Over de stam liepen enkele exemplaren van de zeldzame *Melandrya caraboides*, terwijl uit kleine gaatjes in het hout *Melasis buprestoides* en *Ptilinus pectinicornis* werden gepeuterd. In de mesotrofe poel bij de ingang van het Koeland werden de bijzondere waterkevers *Hydroporus scalesianus* en *Berosus signaticollis* verzameld, terwijl langs de oever van deze poel de snuitkevers *Bagous glabrirostris*, *Bagous puncticollis* en *Lixus iridis* van de vegetatie werden gesleept of gezeefd. Van de sleedoorn werden hier enkele exemplaren van de zeldzame snuitkever *Rhynchites auratus* geklopt. Opvallend is ook het voorkomen van beide *Pyrochroa*-soorten in hetzelfde terrein. In dit deelgebied vonden zeer uitgebreide en diverse verzamelactiviteiten plaats. Hierdoor werden in dit deelgebied 376 taxa verzameld, welk aantal slechts overtroffen wordt door de vangsten in 1994 langs de Dommel (427 taxa; Malpiebeemden; Cuppen et al., 1995). De meeste vangsten komen van een betrekkelijk klein gebied (10 ha) rond een kleine poel bij de ingang van het reservaat.

- 2 Junner Koeland (hokken juna en junb). Landschappelijk lijkt dit ten noorden van de Vecht gelegen gebied sterk op het Arriën Koeland. Ook hier is een groot rivierduincomplex met een geleidelijke overgang van de rijkere uiterwaarden van de Vecht naar zandigere, schrale heidevelden en dennen- en loofbos aanwezig. Andere opvallende landschapselementen zijn sleedoornstruwelen, enkele poelen en de het gebied min of meer omringende oude Vecht-arm. De vangstactiviteiten in dit deelgebied beperkten zich voornamelijk tot slepen en afkloppen van struiken, waardoor slechts 138 taxa werden verzameld. Er werden voornamelijk loopkevers, kniptorren, snuitkevers en lieveheersbeestjes gevangen. De meest zeldzame soorten in dit deelgebied waren de snuitkevers *Rhynchites auratus* en *Brachysomus echinatus* (beide op sleedoorn), de kniptor *Cidnopus pilosus*, de klopkever *Dorcatoma dresdensis*, en de nemonychide *Rhinomacer attelaboides*. Bij eenzelfde intensieve bemonstering als het Arriën Koeland zal het Junner Koeland, op basis van de aanwezige landschapselementen, zowel qua aantal soorten als soortencombinatie een sterke faunistische overeenkomst vertonen met het Arriën Koeland.
- 3 Landgoed Eerde bij de Steile Oever en de directe omgeving van Kasteel Eerde (alle hokken beginnend met eso of eer). Het gebied wordt aan de noordoostzijde ruwweg begrensd door de Ham-

merweg en aan de zuidwestzijde door de benedenloop van de Regge. De voornaamste landschapselementen vormen het riviertje de Regge met haar oevers en uiterwaarden overgaand in de parkbossen rond kasteel Eerde via een plaatselijk steile oeverwal. De bossen bestaan zowel uit loofbos als naaldbos. In dit deelgebied kreeg vooral de Regge en haar oevers de nodige aandacht; daarnaast werd er nog geklopt en gesleept, terwijl ook de malaisevallen de nodige soorten opleverden. Als bijzondere soorten van de Regge en haar oevers kunnen hier vermeld worden de waterkever *Platambus maculatus* en de oeverbewonende *Georisus crenulatus*, *Heterocerus intermedius* en *Helophorus arvernicius*. Uit de malaisevallen kwamen de opvallende loopkever *Calosoma inquisitor*, de aaskever *Xylodrepa quadripunctata*, de kortschild *Oxyporus rufus*, en de bladspruit *Odontaeus armiger*. In dit deelgebied werden 212 taxa verzameld.

- 4 Eerder Achterbroek (alle hokken beginnend met eac). Dit deelgebied ten oosten van de Hammerweg vormt een fraai voorbeeld van een kampenlandchap: een afwisselend landschap van kleine akkertjes en schrale wei- en hooilanden, heidevelden met vennetjes, kleine en grotere bosjes (zowel loof- als naaldbos) gescheiden van elkaar door houtwallen en zandpaden. De noordzijde van het gebied wordt begrensd door de uitgestrekte bossen van de boswachterij Ommen. In het gebied werd intensief en met gebruik van veel verschillende technieken verzameld, zodat hier 341 taxa geregistreerd konden worden. Uit enkele nesten van de mier *Formica exsecta* werden hier de spiegelkevers *Dendrophilus pygmaeus* en *Hetaerius ferrugineus*, de scydmaenide *Euthia plicata*, en de kortschild *Dinarda hagensii* gezeefd, alle mierengasten. Een in redelijke staat van ontbinding verkerend ree leverde, naast een groot aantal kortschilden, spiegelkevers en Ptiliidae, o.a. de cleride *Necrobia violacea*, de nitidulide *Nitidula bipunctata*, en *Trox sabulosus* op. In enkele van de onderzochte vennetjes was, naast het voorkomen van talrijke acidofiele (vaak in zure wateren) en acidobionte (vrijwel uitsluitend in zure wateren) soorten, de afwezigheid van "gewone" waterkevers opvallend, een teken van de geringe beïnvloeding van de waterkwaliteit door nabijgelegen cultuurgonden.
- 5 Beerzerveld. Een afwisselend heuvelachtig gebied met droge en natte heide, veenputten, zandverstuiving, bossen en stuifduinen. De enige verzamelactiviteit bestond hier uit het plaatsen van potvallen met vis en menselijke fecaliën. In dit deelgebied werden 88 taxa verzameld met een zeer sterke nadruk op mestbewonende *Hydrophilidae*, *Silphidae*, *Cholevidae* en *Histeridae*, met daarnaast enkele *Staphylinidae* en *Scarabaeidae*, gezien de gebruikte methode niet erg verwonderlijk. De meest bijzondere soorten waren de byrrhide *Curimopsis ni-*

grita, de histeride *Saprinus subnitescens* en de kortschild *Zyras funestus*.

- 6 Lemelerberg en Archemerberg (alle hokken beginnend met lem en arc, respectievelijk). Een relatief reliëfrijk en droog gebied vooral gekenmerkt door uitgestrekte heidevelden met veel jeneverbes. Langs de randen ook afwisselend naald- en loofbos. De vangstactiviteiten beperkten zich voornamelijk tot slepen en kloppen bij de Lemelerberg en potvallen met vis en mest op de Archemerberg. Hierdoor bevat de soortenlijst vooral kniptorren, snuitkevers en lieveheersbeestjes, aangevuld met mest- en aaskevers. Met uitzondering van de snuitkever *Magdalis rufa*, die werd geklopt van *Cytisus scoparius*, betreft het voornamelijk algemene soorten. In totaal werden hier 118 taxa verzameld.

Buiten deze zes deelgebieden werd relatief weinig verzameld. Vermeldenswaard zijn *Pseudocistela ceramboides* en de nachttactieve kniptor *Hypoganus inunctus* uit een stronk bij de Junner Belten, en de snuitkevers *Aleutes epilobii* (op *Chamaenerion angustifolium* in de Engbertsdijkvenen) en *Magdalis nitidipennis* (reservaat Beneden Regge bij Archem).

Uit het bovenstaande overzicht blijkt dat het aantal soorten per deelgebied vooral afhangt van de intensiteit (tijdsduur $\times$ aantal onderzoekers), de veelzijdigheid van de gebruikte methoden en het selectieve verzamelen (determineren) door specialisten, naast de niet te beïnvloeden weersomstandigheden. Zo ontbreken in het Junner Koeland bv. waterkevers doordat er geen wateren bemonsterd werden, en kortschilden omdat deze selectief niet verzameld (c.q. gedetermineerd) werden bij het kloppen en slepen. Evident is ook het nagenoeg ontbreken van Silphidae, Cholevidae en veel Scarabaeidae in deelgebieden waarin geen potvallen met vis en fecaliën gestaan hebben.

Het totale aantal waargenomen keversoorten tijdens de zomervergaderingen van de afgelopen jaren vertoont een continue oplopende lijn. Het nu bereikte aantal ligt waarschijnlijk dicht bij het maximum aantal soorten dat in een beperkt gebied in één weekend in Nederland met een beperkt aantal (ca. 15) onderzoekers te verzamelen is.

Literatuur

Beenen, R. & J. Winkelman, 1992. Aantekeningen over Chrysomelidae in Nederland 3 (Coleoptera). — Ent. Ber., Amst. 52: 169-170.
Beenen, R. & J. Winkelman, 1993. Naamlijst van de Nederlandse bladkevers (Coleoptera: Chrysomelidae). — Ned. Faun. Meded. 5: 9-18.
Berge Henegouwen, A.L. van, 1985. *Enochrus (Methydus) isotae* Hebauer nieuw voor Nederland (Coleoptera, Hydrophilidae). — Ent. Ber., Amst. 45: 61-63.
Berge Henegouwen, A.L. van, 1986. Revision of the European *Anacaena* Thomson (Coleoptera: Hydrophilidae). — Ent. scand. 17: 393-407.
Berger, Chr.J.M. & P. Poot, 1970. Nieuwe en zeldzame soorten voor de Nederlandse keverfauna I. — Ent. Ber., Amst. 30: 213-221.

Brakman, P.J., 1966. Lijst van Coleoptera uit Nederland en het omliggend gebied. — Monogr. ned. ent. Ver. 2: i-x, 1-219.
Cuppen, J.G.M., 1986. On the habitats, distribution and life-cycles of the Western European species of the genus *Helochares* Mulsant (Coleoptera: Hydrophilidae). — Hydrobiologia 132: 169-183.
Cuppen, J.G.M., 1993. Distribution and ecology of *Hydraena* Kugelann in The Netherlands (Coleoptera: Hydraenidae). — Tijdschr. Ent. 136: 1-10.
Cuppen, J.G.M., H.T. Edzes, J. Huijbregts, J. Krikken, S.C. Langeveld, A.P.J.A. Teunissen, B.J. van Vondel & O. Vorst, 1993. Verslag van de 147e zomervergadering van de NEV, 12-14 juni 1992, te Ansen (Dr.): Coleoptera - kevers. — Ent. Ber., Amst. 53: xxvi-xxxii.
Cuppen, J.G.M., O. Vorst, M.B.P. Drost, C. van de Sande, Th. Heijerman, J. Huijbregts, A.P.J.A. Teunissen, B. van Vondel, H.T. Edzes, H. Vallenduuk, K. van den Berg & J. Krikken, 1997. Verslag van de 151e zomervergadering van de NEV, 29 mei t/m 2 juni 1996, te Formerum op Terschelling: Coleoptera - kevers. — Ent. Ber., Amst. 57: xxiv-xxxiv.
Cuppen, J.G.M., O. Vorst, Th. Heijerman, J. Huijbregts, A.P.J.A. Teunissen, C. van de Sande, B. van Vondel, H.T. Edzes, K. van den Berg & J. Krikken, 1996. Verslag van de 150e zomervergadering van de NEV, 9-11 juni 1995, te Vierhouten: Coleoptera - kevers. — Ent. Ber., Amst. 56: xv-xxiv.
Cuppen, J.G.M., O. Vorst, Th. Heijerman, C. van de Sande, J. Muilwijk, B. van Vondel, A.P.J.A. Teunissen, H.T. Edzes, C. van den Berg & F. van Nunen, 1995. Verslag van de 149e zomervergadering van de NEV, 3-5 juni 1994, te Kreielt bij Winteltre: Coleoptera - kevers. — Ent. Ber., Amst. 55: xx-xxix.
Dahlgren, G., 1979. Cantharidae (ohne Malthinini). In: Die Käfer Mitteleuropas 6: 16-39. Goecke & Evers, Krefeld.
Drost, B.P.M., H.P.J.J. Cuppen, E.J. van Nieukerken & M. Schreijer, 1992. De waterkevers van Nederland. — Pp. 1-280. Uitgeverij K.N.N.V., Utrecht.
Groot, J.M.B. de, 1981. The distribution of *Helophorus* species in The Netherlands (Coleoptera: Hydrophilidae). — Nieuwsbr. EIS-Nederland 10: 59-66.
Heijerman, Th., 1993. Naamlijst van de snuitkevers van Nederland en het omliggend gebied (Curculionidae: Curculionidae, Apionidae, Atelabidae, Urodonthidae, Anthribidae en Nemomychidae). — Ned. Faun. Meded. 5: 19-46.
Heijerman, Th. & K. van den Berg, 1995. Het genus *Sirocalodes* in Nederland (Coleoptera: Curculionidae). — Ent. Ber., Amst. 55: 177-181.
Huijbregts, J., 1982. De Nederlandse soorten van het genus *Cercyon* Leach (Coleoptera: Hydrophilidae). — Zool. Bijdr. 28: 127-173.
Jansen, R.Ph. & S. van Heijnsbergen, 1986. Vijf soorten van het genus *Acrotichis* Motschulsky nieuw voor de Nederlandse fauna (Coleoptera: Ptiliidae). — Ent. Ber., Amst. 46: 7-8.
Lohse, G.A. & W.H. Lucht, 1989. Die Käfer Mitteleuropas 12: 1-346. Goecke & Evers, Krefeld.
Lohse, G.A. & W.H. Lucht, 1992. Die Käfer Mitteleuropas 13: 1-375. Goecke & Evers, Krefeld.
Lucht, W.H., 1987. Die Käfer Mitteleuropas. Katalog: 1-324. Goecke & Evers, Krefeld.
Pijpers, H.C., 1981. Mestkevers (Coleoptera: Scarabaeoidea): verspreiding en oecologie in Nederland. — Nieuwsbr. EIS-Nederland 10: 81-88.
Sternburg, F.C.F., 1992. Ergänzungen zur Käferfauna der Niederlande (Coleoptera). — Ent. Ber., Amst. 52: 77-80.
Strien, A.J. van, 1980. De Nederlandse soorten van de keverfamilie Heteroceridae. — Zool. Bijdr. 27: 10-42.
Stuivenberg, F. van, 1997. Tabel en verspreidingsatlas van de Nederlandse Steninae (Coleoptera: Staphylinidae). — Ned. Faun. Meded. 6: 1-60.
Turin, H., J. Haack & R. Hengeveld, 1977. Atlas of the carabid beetles of The Netherlands. — Verh. K. n. Akad. Wet. 68: 1-228.
Vallenduuk, H.J., 1987. Faunistiek en biologie van myrmecofiele Histeridae in Nederland (Coleoptera). — Ent. Ber., Amst. 47: 53-59.

- Vorst, O., 1992. Enige Staphylinidae nieuw voor de Nederlandse fauna (Coleoptera). — Ent. Ber., Amst. 52: 101-103.
 Vorst, O., 1995. An annotated list of the Dutch Pselaphidae (Coleoptera). — Ent. Ber., Amst. 55: 85-101.
 Vorst, O., 1997. An annotated list of the Dutch Scydmaenidae (Coleoptera). — Ent. Ber., Amst. 57: 185-196.
 Vorst, O. & J.G.M. Cuppen, 1996. Vijf kevers nieuw voor de Nederlandse fauna uit het Naardermeer (Coleoptera: Ptiliidae, Staphylinidae, Nitidulidae). — Ent. Ber., Amst. 56: 61-71.

PSEUDOSCORPIONIDA - bastaardschorpioenen

G. Vierbergen

Met dank aan O. Vorst voor zijn bijdrage in de vangsten.

NEOBISIIDAE

Neobisium muscorum: vec2(4♀)

ACARI - mijten

G. Vierbergen

IXODIDAE (teken)

Ixodes ricinus: arr(2♂, 1 deutonimf), dod(1♀, 1♂)

PHYTOSEIIDAE

Amblyseius masseei: junb(4♀)

Anthoseius bakeri: arr(1♀), junb(1♀)

Paraseiulus soleiger: junb(1♀)

Phytoseius macropilis: junb(1♀)

Typhlodromus setubali: junb(1♀)

TETRANYCHIDAE (spintmijten)

Bryobia lachodechiana: junb(1♀)

Bryobia rubrioculus: arr(39♀)

Oligonychus ununguis: arr(2♀), junb(1♀)

Panonychus ulmi: junb(9♀)

Petrobia latens: arr(1♀)

Schizotetranychus schizopus: junb(1♀)

TENUIPALPIDAE (valse spintmijten)

Cenopalpus lineola: junb(31♀)

Cenopalpus pulcher: junb(22♀)

Pentamerismus juniperi: junb(12♀)

ACARIDAE

^N *Michaelopus corticalis*: dod(16 hypopi)

Commentaar

De mijtenfauna in de omgeving van Ommen is soortenrijk door de vormenrijke nat-drooggradiënten en de vele oudere bosrestanten. *Ixodes ricinus* werd gevonden in het Arriën Koeland aan de toppen van bloeiende *Scirpus sylvaticus* (bosbies) op ongeveer 1 meter hoogte naast een reeënpad. In de omgeving van het 'Dode Ven' echter werd de teek geklopt van *Ceratocapnos claviculata* (rankende helmbloem) op slechts ongeveer 20 centimeter hoogte. Hier leken vooral konijnen en honden een gewillige prooi te

zijn. De grote aantallen hypopi aan het lichaam van deze teken bleken te behoren tot de nog niet eerder van Nederland vermelde *Michaelopus corticalis*. Alle andere stadia van deze soort leven in rottend hout. Het is ongewoon dat deze foretische soort zich hecht aan een andere mijt, die voor transport ook afhankelijk is van andere organismen.

ARANEIDA - spinnen

P. Koomen

Gebruikte vangtechnieken: vooral handvangsten, slepen door vegetatie en opzuigen met een exhaustor. J. Huijbregts en J. Krikken leverden weer een groot aantal spinnen afkomstig uit aasvallen. De nomenclatuur en volgorde zijn grotendeels volgens Van Helsdingen (1993, 1997). De Nederlandse nomenclatuur is volgens Roberts (1998). Voor de met ^o gemerkte soorten waren nog geen vondsten van Overijssel gepubliceerd.

SEGESTRIIDAE (zessoogspinnen)

Segestria senoculata (boomzesoog):

lomb(11.v.1997: 7♀)

PHOLCIDAE (trilspinnen)

Pholcus phalangoides (grote trilspin): wol(1 juv.)

GNAPHOSIDAE (bodemjachtspinnen)

Drassodes cupreus (gewone muisspin):

Obceez(1♂, 2♀)

^o *Drassodes pubescens* (harige muisspin):

Obceez(2♂)

Haplodrassus signifer (heidemuisspin):

Obceez(2♂, 1♀)

Haplodrassus silvestris (bosmuisspin):

Obceez(1♂), Oarc(2♂)

^o *Micaria pulicaria* (gewone mierspin): Obceez(1♂),

Oarc(1♂)

Zelotes subterraneus (noordse kamspoot):

lomb(11.v.1997: 1♀)

LIOCRANIDAE (bodemzakspinnen)

Agroeca brunnea (grote lantaarnspin):

lomb(11.v.1997: 1♀)

CLUBIONIDAE (struikzakspinnen)

Clubiona brevipes (eikenzakspin): cerb(1♀)

Clubiona comita (bonte zakspin): lomb

(8-12.v.1997: 1♂)

^o *Clubiona diversa* (valse zakspin): arch (3.v.1997:

1♂), cerb(1♀)

Clubiona terrestris (gewone zakspin): lomb

(8-12.v.1997: 2♀)

ZORIDAE (stekelpootspinnen)

Zora spinimana (gewone stekelpoot): Obceez(1♂),

Obceez(4♂, 1♀), Oarc(9♂)

ANYPHAENIDAE (buissspinnen)

^o *Anyphaena accentuata* (struikspin): lomb

(8-12.v.1997: 1♀), eera(1♂), Oarc(1♂)

THOMISIDAE (krabspinnen)

- Diaea dorsata* (groene krabspin): eera(1♂),
 ♂eerl(1♂), ♂arc(1♂)
- Oxyptila praticola* (gewone bodemkrabspin):
 ♂arc(3♂, 2♀)
- Xysticus cristatus* (gewone krabspin): ♂beez(1♂),
 ♂arc(3♀),
- ° *Xysticus erraticus* (graskrabspin): ♂arc(1♂)
- Xysticus kochi* (Kochs krabspin): eerb(1♂, 1♀)
- ° *Xysticus lanio* (boskrabspin): ♂eer2(1♂),
 eerb(1♀), ♂eerl(1♂)

PHILODROMIDAE (renspinnen)

- ° *Philodromus dispar* (zwartrugrenspin): lemb
 (8-12.v.1997: 1♂, eerb(1♂)

SALTICIDAE (springspinnen)

- ° *Ballus depressus* (eikenspringspin): lemb
 (11.v.1997: 1♂, eerb(3♂)
- Euophrys frontalis* (gehaakte zwartkop):
 ♂been(1♂)
- ° *Marpissa muscosa* (schorsmarpissa): eerb(2♀)
- Neon reticulatus* (gewone neon): ♂been(1♀),
 ♂beez(1♀), ♂arc(1♀, 1♂)
- ° *Pellenes tripunctatus* (driepuntspringspin):
 ♂arc(2♂)

LYCOSIDAE (wolfspinnen)

- Alopecosa accentuata* (pinksterpanterspin):
 ♂arc(1♀)
- Alopecosa pulverulenta* (gewone panterspin):
 ♂beez(3♂), ♂arc(1♂)
- Pardosa amentata* (tuinwolfspin): nibr (3.v.1997:
 2♂), eaca(9.v.1997: 2♀), eerb(4♂, 9♀, 4C),
 ♂eerl(1♂)
- Pardosa lugubris* (zwarstaartboswolfspin):
 nibr(3.v.1997: 2♂, 1♀), lemb(11.v.1997: 1♀),
 ♂been(7♂, 1♀), ♂beez(2♂)
- Pardosa monticola* (duinwolfspin): eerb(1♂, 3♀,
 3C), ♂arc(4♂, 1♀)
- Pardosa nigriceps* (graswolfspin): ♂beez(18♂ 1♀)
- Pardosa palustris* (moeraswolfspin): eerb(2♀,
 2juv.), ♂beez(2♂)
- Pardosa pullata* (gewone wolfspin): lave 8 mei
 (1♂), ♂beez(13♂, 7♀), ♂arc (2♂, 3♀)
- ° *Pardosa saltans* (zwarthandboswolfspin):
 nibr(3.v.1997: 6♂, 4♀), eera(10.v.1997: 15♂, 6♀),
 eerb(3♂, 3♀, 4C), ♂arc(4♂)
- Pirata hygrophilus* (bospiraat): ♂arc(1♂)
- Pirata uliginosus* (heidepiraat): ♂been(1♂),
 ♂beez(1♂, 1♀)
- Trochosa terricola* (gewone nachtwolfspin):
 arcn(3.v.1997: 1♀), lemb(8-12.v.1997: 1♀),
 ♂eerl(1♀), ♂been(2♂, 1♀), ♂beez(2♂),
 ♂arc(1♂)
- Xerolycosa nemoralis* (bosrandwolfspin):
 juna(1♀)

PISAURIDAE (visserspinnen)

- Pisaura mirabilis* (kraamwebspin): eerb(1♂, 1♀),
 ♂beez(1♂)

AGLENIDAE (trechterspinnen)

- ° *Tegenaria atrica* (gewone huisspin):

lemb(8-12.v.1997: 2♀)

Tegenaria ferruginea (bonte trechterspin): eera(3
 juv.)

HAHNIIDAE (kamstaartje)

- Hahn timer helveola* (boskamstaartje): ♂been(2♀),
 ♂arc(1♀)
- ° *Hahn timer montana* (gewoon kamstaartje):
 ♂been(2♀)

THERIDIIDAE (kogelspinnen)

- Anelosimus vittatus* (slanke kogelspin): eerb(1♀,
 1♂), wol(1♂), ♂eerl(2♂)
- Enoplognatha thoracica* (bodemtandkaak):
 ♂been(1♂)
- Euryopsis flavomaculata* (geelvlekkogelspin):
 ♂been(2♂), ♂beez(4♂), ♂arc(3♂)
- Robertus lividus* (bosmolspin): arcn(3.v.1997:
 1♀), ♂been(1♀), ♂beez(1♂), ♂arc(2♂)
- ° *Steatoda bipunctata* (koffieboonspin):
 lemb(8-12.v.1997: 1♂, 1♀, 2 juv.)
- ° *Steatoda phalerata* (heidesteatoda): ♂arc(1♀)
- ° *Theridion melanurum* (huisvogelspin): wol(2♂,
 1♀)
- ° *Theridion pinastri* (dennenkogelspin): ♂eerl(1♀)
- Theridion varians* (gewoon visgraatje): eerb(1♂),
 ♂been(1♂)

METIDAE

- Metellina mengei* (zomerwielwebspin):
 eera(10.v.1997: 1♂, 1♀), eerb(9♂, 15♀),
 ♂arc(1♀)

TETRAGNATHIDAE (strekspinnen)

- Pachygnatha degeeri* (kleine dikkaak): eerb(1♀),
 ♂eerl(1♀), ♂arc(1♀)
- Pachygnatha listeri* (bosdikkaak): eerb(1♀)
- Tetragnatha montana* (schaduwstrekspin):
 eerb(4♂ 6♀)

ARANEIDAE (wielwebspinnen)

- ° *Agalenatea redii* (brede wielwebspin):
 arch(3.v.1997: 1♀)
- ° *Araneus diadematus* (kruisspin): arch(3.v.1997: 3
 juv.)
- ° *Araniella displicata* (bonte komkommerspin):
 eerb(1♂)
- Araniella opistographa*
 (tweelingkomkommerspin): eerb(1♀, 2♂)
- Larinioides cornutus* (nietkruisspin): eerb(1♀)
- Cyclosa conica* (kegelspin): eerb(1♂)
- Zilla diodia* (maskerspinnetje): eerb(1♂)

ERIGONIDAE (dwergspinnen)

- ° *Acartauchenius scurrilis* (bleek haarkopje):
 ♂arc(1♀)
- ° *Erigone atra* (storingsdwergspin): eerb(1♀)
- Erigone dentipalpis* (aeronautje): eerb(1♂)
- Gongylidium rufipes* (oranjepoot): eaca(9.v.1997:
 1♂), eerb(1♀)
- Maso sundevalli* (gewoon dwergstekelpootje):
 ♂arc(1♂)
- Micrargus herbigradus* (vingerpalpputkopje):
 ♂been(1♂), ♂beez(1♂, 1♀), ♂arc(6♂, 3♀)
- Minyriolus pusillus* (deukkopje): ♂arc(2♂, 1♀)

Pocadicnemis pumila (bleek bosgroefkopje):

Obbez(29♂, 7♀), Oarc(1♂)

Walckenaeria cucullata (dubbelsierkopje):

Obeen(1♀)

Walckenaeria cuspidata (klein knobbelsierkopje):

Obbez(1♀)

Walckenaeria furcillata (gespleten doorkijkkopje):

Oarc(1♂, 1♀)

LINYPHIIDAE (hangmatspinnen)

° *Agyneta conigera* (gewoon slankpalpje):

Oarc(1♂)

° *Aphileta misera* (veenmosspinnetje): Obbez(1♂)

Centromerus sylvaticus (gewoon zaagpalpje):

Obeen(1♀)

Diplostyla concolor (langtongspinnetje):

Oarc(1♀)

Lepthyphantes flavipes (zwart wevertje):

Obeen(1♂, 2♀), Oarc(2♂, 1♀)

Lepthyphantes mengei (veldwevertje): Obbez(1♂)

Lepthyphantes tenebricola (schaduwwevertje):

Oarc(3♂)

Linyphia hortensis (tuinhangmatspin):

nibr(3.v.1997: 1♂, eera(10.v.1997: 1♂, 3♀),

ceerb(19♀, 4♂)

Macrargus rufus (winterstrooiselspin):

Obeen(2♀), Oarc(2♀)

Microneta viaria (lentestrooiselspin): Obeen(3♀)

Neriere clathrata (kruidhangmatspin):

eera(10.v.1997: 1♀), Oarc(1♂)

Neriere peltata (struikhangmatspin):

lomb(11.v.1997: 2♀)

° *Taranucnus setosus* (sikkelpalpje): Obbez(1♀)

Tallusia experta (wimpelpalpje): Obbez(1♀)

Commentaar

Totaal werden 90 soorten spinnen gevangen. Hier-van bleken er 25 (22,5) nog niet van de provincie Overijssel te zijn gepubliceerd (zie Van Helsdingen, 1980; Koomen, 1991). Sommige van deze soorten zijn algemeen in Nederland, zoals *Philodromus dispar*, *Araneus diadematus* en *Erigone atra*. De gepubliceerde kennis over de Nederlandse spinnenfauna blijkt dus nog steeds voor veel verbetering vatbaar.

Literatuur

Helsdingen, P.J. van, 1980. *Novus catalogus araneorum hucusque in hollandia inventarum*. — Rksm. v. Nat. Hist., Leiden.

Helsdingen, P.J. van, 1993. Lijst van in Nederland actueel en mogelijk voorkomende spinnen. — Nieuwsbrief SPINED (Natuurhistorisch Museum, Leiden) 7: 2-17.

Helsdingen, P.J. van, 1997 (foutief gedateerd: maart 1996). Achtergrondgegevens van de Theridiidae uit Nederland en de omliggende landen. — Nieuwsbrief SPINED (Natuurhistorisch Museum, Leiden) 11: 5-21.

Koomen, 1991. Verslag van de 145e zomervergadering van de NEV, 8-10 juni 1990, te Buurse: Araneida-spinnen (en andere niet-insekten). — Ent. Ber., Amst. 51(3): xvii-xxii.

Roberts, M.J., 1998. Tirion spinnengids. — Tirion, Baarn

De 153e Zomerbijeenkomst van de Nederlandse Entomologische Vereniging zal gehouden worden van vrijdag 5 juni t/m zondag 7 juni 1998 in **Westernie-land** (Groningen). Opgave is nog mogelijk tot uiterlijk 23 mei 1998. Zie het Verenigingsnieuws van april voor details. Nadere informatie is te verkrijgen bij P. Koomen, tel. 071-5324672, 's avonds en in het weekend (afwezig van 25 april t/m 10 mei), e-mail pkoomen@worldonline.nl.